

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Edmond Fleg tévedése

Soha jobbkor nem tiltakozhatott volna Constantiu Bacalbasa a vad ellen, amelyet Edmond Fleg francia író hangoztatót egy világhírnévre szert tett könyvében. — hogy tudjillik Romániában a törvényhozás zárja be a zsidó diákok előtt az egyetemeket. Az „Universul” harsogó publicistája a felháborodás fortissimóin robban ki a rágalom ellen és harsogva kérdezi: „Melyik törvényhozásról van szó, kérem szépen? Hol van a törvény? Ki ismeri ezt a törvényt Fleg uron és kereszteljen hirtestvéreim kívül? Hol van az a romániai zsidó, aki Flegnek ezt az állítását aláírhatná?”

Megnyugtathatjuk Bacalbását, hogy bár az igazomért, Edmond Fleg a „Pourquois je suis juif” brilliáns tollú szerzője nem mondott igazat. A romániai kódexben csakugyan egyetlen olyan törvény sincs, amely expresszisz verbisz megszorítaná a zsidó diákok felsőbbiskolai tanulmánylehetőségeit. Az illusztris író valószínűleg tévedés áldozata lett. A keresztény diákszövetségek ugyan esztendőközönként követelték a numerusz klauzusz törvénybeiktatását, egyetemi tanárok, sőt politikusok is támogatták ezt a posztulátumot. De nem került rá a sor, ezek ellenére sem arra, hogy a tanulás és fejlődési lehetőségnek faji származás alapján való szabályozását törvénybeiktassák. Nem is volt rá szükség. A törvényparagrafusokat enyhíteni lehet a gyakorlati alkalmazásban, de a furkósbot és a bikaesök érveivel szemben tehetetlen volt a zsidó diákság. Soha törvény olyan rendet nem szabhatott volna a tanulni vágyó zsidó ifjúság soraiban, mint amelyet a naponta és az óramű pontoságával megismétlődő attackok előidézték.

Nincs törvény, amely bezárná az egyetemeket a zsidó diákok előtt. Bacalbasa urnak százszázalékosan igaza van. Edmond Fleg téved. De ezalkalommal nem igaz a romániai jogi axiómája, hogy: quod non est in actis, non est in mundo. Mert az egyetemeken, különösen az orvosi fakultáson például hírhedőnek is alig marad a zsidó diákokból. Törvényt ugyan nem hoztak a zsidó diákok ellen, de ugyanakkor nem alkalmazták a törvényt a furkósbot ellen. „A diákmozgalmak, — mondja Bacalbasa, — nem a zsidó diákság ellen, nem is az egyetemre való ösztönzésük ellen, hanem az egyetemek aránytalan előzölése ellen irányul. A román ifjak nem abszolút tiltalmat, nem fajgyűlöletet és vallási konfliktust akartak, hanem csak arányosítást kértek. „Ez a történelmi igazság”, — állítja meg önérzetesen Bacalbasa. Nem fajgyűlölet és nem is vallási konfliktus változta ki azokat a demonstrációkat, amelyek végül is a Nagyváradban kulmináltak. Mindössze egy kis „arányosításról” volt szó.

Messzire vezetne-e, ha mi az „Universul”-al ebben az annyit vitatott kérdésben polemikát kezdenénk. Különböző sem szívesen ujtjuk fel a múltat, mert olyan emlékekkel van összekapcsolva, melyeknek megelevenítése fájdalmas számunkra és amelyekkel Bacalbasa sem büszkélkedhetik. Az elsők voltunk, akik szívesen és örömmel borítottunk fagyolt lártételekre és akik örömmel szögeztük

le, hogy egy esztendő óta viszonylagos nyugalom uralkodik az egyetemeken. Most kiderül, hogy örömrünk korai volt. És az a reményességünk, hogy a rend helyreállításával a zsidó diákok számára ismét megnyílik a zavartalan és nyugodt munka lehetősége, — hia ábránd. A kolozsvári egyetem tanári karának döntése alapján az orvosi fakultáson az első évről mindössze százhusz hallgatót vesznek fel. Ezek közül csak olyanokat, akik jó osztályzatot tettek le a bakkalaureátusi vizsgát és akiket az előzetes orvosi vizsgálaton egészségesnek találnak. Ez a rendelkezés sincs törvénybe iktatva és ha volna is, semmi kifogásolni valót nem találhatnánk rajta, mert semmi olyant nem tartalmaz, ami expresszisz verbisz

a zsidó diákságnak az egyetemektől való távollétására engedne következtetni. A rendelet a — látszat szerinti — a rosszabb tanulók ellen irányul. A nyelvben és a matematikában való jártasság ugyan még nem feltétlenül foglalja magában az orvosi pályára való rátermettséget, de hát — hagyjuk a szorgalmas diákokat érvényesülni. Vajjon a zsidó diákok rossz tanulók-e? Vagy nem eléggé szorgalmasak? Szó sincs róla. Csak hogy a zsidó diáknak nyelvnehezségekkel is kell küzdenie a bakkalaureátusi vizsgálat előtt, amelyet — minek tagadnók, — nem vezetnek számaritánusz szempontok a zsidó jelöltekkel szemben. Ezért és másért a zsidó diák ma örül, ha letezi a bakkalaureátust, amely nem utolsó

sorban ugyancsak az ő számára készült.

A megszorító intézkedéseket azzal fogják indokolni illetékes fórumok, hogy meg kell rostálni az egyetemre kerülő ifjúságot. Semmi kifogásunk nem lehet ez ellen, annál is inkább, mert magunk sem vagyunk hívei az intellektuális proletariátus erőszakos szaporításának. De tartunk attól, hogy ez a rosta még azok előtt is elárjék a tanulás útját, akik eddig átvégődtek a furkósbotok hagyta réseken és vállalták a személyi biztonságukkal járó rizikóját. Bacalbásának igaza van: Edmond Fleg nem mondott igazat, de zsidó diák mégsem fog bejutni a romániai egyetemekre az új tantervezet alapján. (k. r.)

Rathenau gyilkosai irányították a németországi bombamerényleteket

Hamburg, szept. 16. — Ma már a németrendőrség előtt teljesen tisztázva van hogy a német bombamerényleteket a jobboldali terroristáknak ugynevezett aktivista csoportja irányította, illetőleg követte el. A merényleteknek kimondott politikai jellegük volt s a német köz társasági alkotmány megdöntésére irányultak.

A tegnapi nap folyamán a bombamerényletek ügyében megindított nyomozás első szakasza lezárult. Altonában a nyomozó hatóságok fejei a berlini rendőrfőnökség kiküldöttjeivel hosszabb megbeszélést folytattak, mely után sajtó-kommünikét adtak ki. A sajtó-kommüniké közlése szerint Altonában huszonegy letartóztatott közül a rendőrség

egyét, Berlinben tizenegy közül négyet ma szabadlábra helyezték, mert az összehívásokban való tényleges részvételük nem bizonyosodott be minden kétséget kizáróan. Érdekes, hogy a szabadlábra helyezették között van dr. Salinger is, aki tudvaleg egy hírhedt berlini politikai szalonok volt a tulajdonosa, a hol a legszélsőbb jobboldali politikuskok vezetőitől kezdve a legszélsőbb baloldali politikai vezérek is állandóan megfordultak.

A többi fogvatartottak kihallgatását a mai nap folyamán ugy Berlinben, mint Altonában megkezdik a vizsgálóbírók. A rendőrségi nyomozás vezetői előtt egyéb ként ma már kétségtelenül bebizonyultnak látszik, hogy a letartóztatott me-

rénylők egy az egész országra kiterjedő összehívás tagjai voltak, amelyek irányítását a hírhedt Erhardt-féle horogkeresztűs különítmény végezte. Az egyik gyanúsítottnál tartott házkutatás alkalmával a nyomozó hatóságok egy levélre bukkantak, mely Erhardt kezétől származott s kétségtelen bizonyítékot jár fel arra vonatkozólag, hogy az utóbbi tíz évben véghezvitt politikai gyilkosságokat, így Luxemburg Róza, Liebknecht és Rathenau meggyilkolását is Erhardték irányították.

Utolsó jelentések szerint az államrendőrség közegei ma a bombamerényletek ügyében újabb letartóztatásokat fogantottak, még pedig a Rajna-vidéki kerületekben és városokban.

Uralkodókat megillető külsőségekkel várják MacDonaldot Amerikában

London, szept. 16. — Az angol-amerikai flottaleszerelés prelimináris megkötése minden más világpolitikai eseményt háttérbe szorít. MacDonalddal három hónapos kormányelnöki tevékenysége már eddig is pozitív eredményeket tud felmutatni az új angol világpolitikai inaugurálása terén; azonban az angol-amerikai flottaleszerelés nyelbeütése olyan eredmény, mely alapján változtatja meg a tíz év óta megváltoztathatatlanul látszó világpolitikai erőviszonyokat.

A szerződés létrejötte főleg az Anglia és az Egyesült Államok között tíz év óta kialakult flottaversengést szünteti meg, ami természetesen maga után vonja a többi tengeri nagyhatalmak leszerelését is.

Igaz jelentősége azonban abban a tényben kulminál, hogy Anglia, a mely eddig kénytelen volt minden erejét az amerikai flottaversengés eljensúlyozására koncentrálni, most felszabadulván a nyomás alól, szabad kézzel nyúlhat hozzá az európai kontinentális politika irányításához. Ennek az irányításnak természetesen velejárója lesz, hogy MacDonalddal minden tekintélyével és főleg támogatva az Unió által is: az európai szárazföldi leszerelést fogja minden eszközzel kikényszeríteni.

A békekötések óta Franciaország lett az európai kontinens legnagyobb katonai hatalma s az új európai militarizmus fő fészke. Csak természetes, hogy az angol-amerikai tengeri leszerelési egyezmény létrejöttét a francia militaristá-nacionalista reakció körei a legélesebben támadják s máris Anglia ellen izgatnak, mely nagyhatalom, mint az antant egyik tagja, mindeztideig kénytelen volt deferálni a francia sovínista érdekek előtt.

MacDonalddal azonban céltudatosan törteveinek megvalósítása felé, mely ha az »entente cordiale» felbomlását is fogja magával hozni, viszont végre megteremtí az európai béke reális alapjait s a francia militarizmus méregfogának kihúzásával a béke legnagyobb veszedelmét fogja elhárítani az utóból.

Erre vall az a legutóbbi jelentés is, mely szerint MacDonalddal szeptember 28-án Amerikába indul, hogy ott személyesen pecsételje meg a leszerelési egyezményben lefektetett elvek és kötelezettségek paragrafusait.

Az Angliával létrejött meg egyezés az Egyesült Államok külügyi kormányát máris újabb tevékenységre sarkalja. A külügyi hivatal kömmünikéje szerint az Unió kormánya Angliával egyetértésben

az öt tengeri hatalmat konferenciára fogja egybehívni, hogy ott az általános tengeri leszerelés kérdéseit megvitathassa. Ezzel kapcsolatban az olasz, francia és japán nagykövettek az utóbbi napokban sűrűn jelentek meg az Unió külügyi államtitkárnál.

A külügyi államtitkár a nagykövettek előtt is hangoztatta, hogy az Unió kormánya feltétlenül ragaszkodik a decemberben összehívandó általános tengeri leszerelési konferenciá megtartásához.

Az öt nagyhatalom nagykövetei erre kijelentették, hogy okvetlenül részt fognak venni az összehívandó leszerelési konferencián.

London, szept. 16. — Az angol-amerikai sajtó a leszerelési egyezményről kapcsolatban élesen kommentálja MacDonalddal amerikai utazásának jelentőségét. Különösen az angol lapok ismertetik behatóan a MacDonalddal utazásával kapcsolatos intézkedéseket. Az amerikai lapok hangoztatják, hogy az Unió kormánya a legimpozánsabb előkészületeket fogja megtenni MacDonalddal méltó fogadtatására. Egyes amerikai sajtóorgánmok ama nézetüknek adnak kifejezést, hogy MacDonalddal amerikai földre való partaszállásakor az uralkodókat megillető üdvözlésekkel kell fogadni.

Drámai képeskönyv a mai Németországról

Kurt Tucholsky, a közismert, igen tehetséges és bátor német író a Neuer Deutscher Verlag-ban, Berlinben „Deutschland, Deutschland über Alles” címen új, igen figyelemreméltó könyvet adott ki.

Tucholsky a Weltbühne gárdájához tartozik, amely Németország legészintebb, legharcosabb folyóirata. Ebben a művében a keresztmetszetét adja a mai német köztársaságnak. Tucholsky kritizálja a köztársasági Németországot, kritizálja az államot, a kormányt, az intézményeket, a mai társadalmat — de mindezt oly módon és oly formában hogy az államot a néptől szigorúan elválasztja. Helyelközzel keserű ironiája sohasem megy oly messzire, hogy eltakarja igazi érzületét, a néppel való kapcsolatot. Szereti a népet, szereti hazáját, szereti Németországot akkor is, ha meg kell támadnia, sőt néha neveltségessé kell tennie.

A „Deutschland, Deutschland über Alles” nagyon szép és érdekes könyv. Felöltök számára készült képeskönyv ez. Heartfield, a fotomontázs feltalálója és első mestere szállította a képeket és Tucholsky írta hozzájuk a szöveget. Már ma is a fotográfia is, amelyeket a különböző újságforró-ügynökségek állítottak elő és terjesztettek, egész köteteket beszélnek és minden gondolkodónak, mindenkinél, aki megértéssel és kritikai szemmel nézi őket, sokat mondanak. Tucholsky kiemeli a képek egyes részleteit azok számára, akiknek nincsen eléggé kritikus szemük, rámutat a jellegzetes pontokra, mindig szellemes, mély szerzetűl áthatott megjegyzéseivel a mai Németország egyszerű keresztmetszetét nyújtja. A könyv a háború utáni Németországgal foglalkozik. Német csapatok ma szívesen 1918 végén a Rajna hídján keresztül, a háború végét, Németország súlyos vereségét szenvedett, a német hadsereget legyőzték, de a militarisztikus szellem még sem halt meg és Németország ifjúságát még ma is különböző nacionalista szervezetekbe képezik harcosokká. Egy másik kép az exoszászai ábrázolja világban. A civilruhában az uralkodó egészen elvész, a hősi pózt egy átlagos nyárspolgár alakja helyettesíti. Egy, a nehézmunka következtében megvénült, kihasznált munkásszó képe mellett, fiatal német diákok képe látható, akik épen párbajt vívtak és vértől cseppeznek. A kép mellett rövid vers, a következő címmel: „Deutsche Richter von 1940”. Ezek a véres diákok egyszer mint bírák fognak szerepelni és ekkor is a vér lesz a szimbólumuk, a karakterisztikumuk. Majd három pezsgőspohár következik és egy elegáns, selyemruhás hölgy, aki a negyedik poharat a kezében tartva, mindenki felé barátságosan koccint. Azután három foglyonót látunk a fogház iskájában, akiknek a Miatyánkon kell írni és olvasni megtanulniok. Látnak elegánsan öltözött államügyészek képeit és mellettük a foglyokat a cellák birtaja előtt a következő című verssel: „Gebt für die Gefangenen”. És így megy tovább, sétáló férfi és női fejenek a börtönök sötét, sivár udvarában. A könyv a német igazságszolgáltatásnak különös figyelmet szentel és halálán találatát könyörtelenül pehénre állítja.

Tulajdonoson messzire vezetne, ha az egész szép képeskönyvet át akarnók lapozni itt és mindazokat a gondolatokat visszazárni, amelyeket Tucholsky és Heartfield velet fel. Elég, ha annyit mondunk, hogy ez a könyv egészen kiváló, érdekes, a ma legaktuálisabb problémáit tárgyaló könyv, hogy Tucholsky mesteri és utóéletetlen formában jellemzi a mai Németországot, az igazságszolgáltatást, a militarizmust, a háborút, az elnyomást, a proe kispolgárt, a beképzelt intellektuelle-

ket. Nem üres, negatív, destruktív kritika ez. A könyv igazán pozitív és ilyen értelemben is hat. A legutolsó fejezetben, amely a Heimat címet viseli. Tucholsky bátor és szép kifejezést ad világnézeti, patriotizmusának, a legnemesebb hazafiasságnak, amit csak el lehet képzelni. Tucholsky azért korhol és kritizál, hogy javítson és meg is mutassa az utat, amely a javuláshoz vezet. Szóval leleplezik az

uralkodó társadalom igazi arcát, amely előtt néha borzalommal áll meg az ember. Másrészt megmutatja azonban az igazi, az egyszerű, szerény munkás alkotó Németországot, a német népet, amelyet tisztelni és szeretni kell, amely mindenkinél a szimpátiáját megérdemli és el is nyerheti. Aki tehát meg akarja ismerni a mai Németországot és a jövő Németország egy

darabját, az olvassa el ezt a könyvet. Felöltöknek készült képeskönyv ez, de azért ép oly plasztikus, mintha gyermekek számára csinálták volna, plasztikusan adja vissza a világot, a viszonyokat, az embereket. Aki megértéssel lapozza és olvassa át a könyvet, annak nagy öröme lesz benne és nagy hála lesz lekötve Tucholskynak, ennek az igazán ritka és értékes embernek.

Akik abból élnek, hogy légvárakat építenek

Berlinben minden ötletre van vevő. A német magazinok és képeslapok boszorkánykonyhájából

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Berlin, szeptember 16. — Levegőt termelni és légvárakat építeni mindenütt a világon lehet, de ebből megélni, sőt rendszeres polgári egzisztenciát teremteni, csak Berlinben tud az ember. Ha valaki bőségesen eregeti magát a fantasztikus és színes ötleteket, a kolozsvári kávéházban is szívesen meghallgatják, de ha azt találná mondani, hogy mind ezt az ötletet piacra viszi eladni és abból akar élni, biztosan felkelnek melléle a barátai. Itt Berlinben pedig ez nem agyrem, sőt egyike a legnormálisabb kenyérkereseteknek.

Százával élnek a legrendesebb polgári keretek között emberek, főleg külföldiek, akik nemetül csak jól-rosszul tudnak, odahaza valami egészen bizonytalan foglalkozást üztek, félíg-meddig újságírók, vagy félbenmaradt drámaírók, esetleg rajzolókat próbáltak egykor, homályosan emlékeznek még némi komponista ambíciókra, rendezői sikerekről álmodtak régen és természetesen hajlamosak a filmhez. Ez a homályos és bizonytalan értékű tehetségkomplexum keletre fekvő országokban föltétlenül elpusztul, itt azonban utat tör magának és nem kér ugyan eget, egyelőre beéri egy kétszobás lakással és középpolgári élet, standarddal.

Regényt lehetne írni, a kenyérkeresetnek erről az újszerű fajtájáról. Száz és száz ember, akinek halvány fogalma sincs a szokványos polgári kenyérkereseti módokról, abból él, hogy kigondol ötleteket és eladja. Jól meg kell érteni: a pusztán levegőt árulja és tőrhetően meg is él belőle. Ha az eszébe jut valami, amit meg lehet rajzolni, meg lehet írni, zenébe lehet önteni, vagy fotografálni lehet, nem eregeti ki magát ingyen a gondolatokat, hanem felváltja egyszerű német márkákra. Minthogy semmi egyébhez sem ért, csak kigondolni a dolgokat, se megrajzolni, se megírni, se lefotografálni nem tudja, el megy valakizhez, aki mindenhez ért és eladja neki percenként az ötletet.

Sétál például a nyári melegben egy ilyen ötletárú a berlini utcákon. Addig töri a fejét, amíg eszébe jut egy illusztrált vice ötlete. Egy pincért képzel maga elé, aki egy tálban óriási fagyaltot visz. Az egyik vendég megkérdi: „Ilyen nagy fagyaltadagokat adnak ebben a kávéházban”. „Dehogyan, feleli a pincér — de olyan hosszú a kávéház, hogy mire a végére érek rendszeres adag lesz belőle”.

No most mi történik, ha Kolozsváron ilyesmi jut eszébe valakinek, akinek fogalma sincs a rajzolásról. A legjobb esetben bosszankodik, hogy nem valami értelmes dolog jutott az eszébe. De Berlinben ez az ötlet kenyér, a kigondoló művész rögtön elszalad a leghamarabb kezéjébe eső „befutott” rajzoló művészhez és harminc percenként eladja az ideát. A rajzoló rögtön „megcsinálja” az ötletet, ha szerencséje van valamelyik Ullstein lap száz márkát is ad a rajzért és az így szerzett 30 márkából a kigondoló négy napig is élhet bőségesen. Semmilyen ötletet sem dob el a kigondoló, mellette alaposan meg nem vizsgálta, óska ötleteket némi átalakítás után szintén lehet használni. Regényírók vesznek szenzációs regénycímet, amiből játszi szerrel megírják a regényt, rajzoló ötleteket, filmek egy talpraesett gondolatot, a 15 ötlethöz azonban a gombamódra szaporodó fotóriport ügynökségek van. Az ilyen fotóriport ügynökség rendszerint levegőre és homokra épített filmvállalatokból alakul. A főze és lehetőség nélkül alapított vállalat

közös első filmje sehogysem akar tovább jutni az első 30 méternél. Mit lehet végül tenni, valamiből élni is kell és a filmvállalat csöndben és feltűnés nélkül átulakul ottoriport irodává. A fényképezőgép, a helyiség és a szertecsapongó fantázia meg van még a filmstúdió korszakból, hozzá lehet kezdeni a munkába. A milliós példányszámban megjelenő képeslapok egész fotóriporter gárdát mozgatnak, mégis megvesznek a képügynökségektől mindent, ami érdekes, ötletes és szenzációs. A rotációs masinák ömilt mennyiségben fáják az ötleteket, a fotóriporterok úgy facsarják ki az agyvelejüket, mint a citromot és amikor az utolsó csepp ötletet is kiszajtozták magukból, akkor jönnek a kigondolók harminc percenként árulni új tippeket.

Valakinek eszébe jut, hogy egy lóoperációról szóló felvétel és mellette egy autójavító műhely fotográfiája szellemes aláírással kevés költséggel, könnyen megcsinálható és főképpen könnyen eladható „széria” volna. Ömilt iramban kóhol a fotóriport irodához, percentre eladja az ötletet, öt perc múlva a fotográfus és a vállalat fotóriportere már a földalatti villamosvasuton ülnek, az állatorvosi főiskolán leveszik a lóoperációt, aztán az autójavító műhelyt, a „Tempo” megveszi a szériát, az olvasó, aki érdekesnek találja a két képet, nem is sejtji, hogyan születik meg az ilyen ötletfotográfia. A kigondoló pedig, akinek fogalma sincs a fotográfáló masina szerkezetéről, a Romanischer Café-ban maga elé teregeti a „Tempo”-t, szeretettel simogatja végig a szemével szellemi gyermekét, hiszen abból fizeti ki fekete kávéjának az árát.

Igy élnek a kigondolók, akiknek nincs egyéb gondjuk csak újszerű, meghökkentő elképzelés, egyszerű, „érdekes” és „szenzációs” ötletet kiizadni. Egy miniatűr pirandelloi gondolatot egy rajz, vagy fény képszéria számára, egy pirinyó piszatorni trükköt egy képalírás számára. Hát aki ötletet sem tud termelni? Akinek az agyveleje nincs beállítva a „zeitgenoes” ideákra? Az sem hal éhen, feléve, ha van elég nagy adag szorgalom benne. Nem csak úgy lehet tehetségesebb ember munkájából élni, hogy az ötletet szállítja valaki a munkához, úgy is ha az ember eladja a kész dolgot. Az igazi művészember rendszerint pipogya kommercializálható ötletekkel sincs bőven ellátva, de hibátlanul megcsinálja a kigondoló ideáját. Ez még nem üzlet, a kész munkát el is kell adni és ez megint becsületes kenyérkeresetet ad néhány száz embernek.

Vannak, akik éveken keresztül egyebet nem csinálnak, mint összeköttetéseket szerveznek. Aki a munkát ténylegesen keresztülvizsi nem ér rá összeköttetést szereni, ami százszázalékosan csak annak sikerül, akinek semmi egyéb dolga sincsen. Ha megvannak az összeköttetések, nem gond az élet. A külföldről Berlinbe szakadt újságíró megír egy jó cikket, nem tud mit kezdeni vele, hetekig házalhat, míg talán el tudja sütni. A közvetítő, aki úgy ismeri Berlin egész szerkesztőségi hálózatát és a cikkeladás egész technikáját, mint a tenyerét, tíz percenként elhelyezi a cikket. A közvetítő mindent tud, ami ezt a szellemi piacot érdeklí és tíz percenként mindent szállít, plakátmegbízást a rajzolóknak, orosz regényfordítást a volt hadifogoly újságíróknak, magyar regények németre fordítását és német regények magyarra fordítását. És mindent közvetít budapesti kiadónak megszerzi a legújabb

könyvszáger fordítás jogát, bécsi könyvkereskedők áltudományos és ero. Everstől, egyszerűen bórzikik fotográfiaikkal, patentírozott előszavakkal, újságkeikkel, reklám plakátokkal, szerzői és fordítói joggal és más hasonló szakmabavágó dolgokkal.

Igy él és lótfut Berlin utcáin száz és száz elveszett tehetség, akik nem tároganak Berlinből, valamennyi európai eszmearamlat géopontjából és olyan módon kényszerítik ki a kenyeret ettől a várostól, ahogy épen tudják. Persze csak egyelőre... Hiszen mindegyik tarisznyájában hordja a marshallbotot, a pihenés kezés órájában élete nagy munkáján dolgozik és sohasem tudni mikor röpben magasra, hogy ragyogó üstökösöként tűnjön fel a berlini égen.

AZ OKOS ÉLET

TITRA

Utmutató az egészséghez, boldogsághoz. Nagy remek illusztrált

- Athenaeum albumfüzetek.
- INGYEN** küldünk ki-
vonatos ismer-
tetű füzetet
- 1-2. „Ne koplalj, de légy karcsu!”
 - 3-4. „Éljen így!”
 - 5-6. „Vigyázz a gyermekedre!”
 - 7-8. „Dáma és Gavallér”.
 - 9-10. „Az én kutyám”.
 - 11-12. „Szeresd otthonodat!”
 - 13. „Terítés-Találás”.

Kettős szám 62 Lei, a 13. szám 34 Lei. A teljes sorozat: 400 Lei.

T. UJ KELET könyvsztyálya
Cluj-Kolozsvár.

Kérem utánvétellel az Athenaeum-füzetek számát.

Név: _____
Cím: _____

Miért sir az iparos?

Nem tud keresni.
És miért? — Vagy nincs munkája, vagy hibásan kalkulál. Itt csak a szaktudás segíthet. Az iparos tanuljon szakkönyvekből új munkamódot, költségmegtakarítást. Kérjen Lepage-tól Cluj szakkönyvjegyzékét ingyen, vagy szakkönyvet utánvétellel.

Mérnökök kérjenek ingyen
technikai szakkönyv
Lepage-tól újdonság-, műszer-,
trodacikk-jegyzékét.
Cluj-Kvár

Minde

(Cluj-Kolozsvár) A koldusok...
érkezett a belü...
amely előírja...
törvény rende...
össze kell írni...
illetékesekkel...
A városi tanács...
amelyben jelen...
akik kolozsvá...
nek. Az új k...
bályozza az ille...
get csak annak...
meg, aki legala...
város területén

Péntekkor

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától).
A tegnapi tárgyalta...
mann Demeter...
sajtót bejárta...
rian Joan, mint...
fiatalkoruak bór...
alkalmazva és...
fogház fiatalkoru...
alakított, akik...
rint hónapokon...
belvárosi, de föl...
eső lakásokat.

Ezt a kettős szá...
házból egészen...
Amíg a kolozsvá...
kori külvárosi...
és letartóztatta.

Amikor a feje...
a fej...
Az egykori fo...
sát a fiatalkoru...
nyos fegyőr kis...
Külön szenzáció...
tárgyalásnak a...
közülük rablóer...
lettő pedig erősz...
van hosszabb...
Mind a tárgyen...
meg a tárgyalás...
izben akarta ök...
éjszakai kiszállá...
ök, amint mond

„becsületes em...
a legészintébb...
tették vissz

LachmannDen...
kezésképen adta...
— Tavasszal a...
egy egész rabk...
Joan és Filip fo...
lett. Egyizben n...
ve, mivel sehog...
a városból az e...
először ajánlata

— Ostobák v...
hogy becsületes...
napság élni. H...
nálunk dolgozta...
na, felkophattot

Lopja...
janak...
— Marian fo...
mását Lachman...
rázta, hogy mié...
mióta a mezőn...
hogy

az étel kihozat...
mazották a le...
rüen kiöntik,

Minden zsidó nő jelentkezzen választói jogáért!

Megkezdtek a községi illetőségi jogosultak összeírását

(Cluj-Kolozsvár, szept. 16. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári városháza megérkezett a belügyminisztérium rendelete, amely előírja, hogy az új közigazgatási törvény rendelkezéseinek megfelelően össze kell írni mindazokat, akik községi illetőséggel és választójoggal bírnak. A városi tanács hirdetőményt bocsát ki, amelyben jelentkezésre hívja fel azokat, akik kolozsvári illetőséggel rendelkeznek. Az új közigazgatási törvény szabályozza az illetőség kérdését és illetőséget csak annak az állampolgárnak ad meg, aki legalább egy év óta lakik a város területén és adót fizet, amit meg-

felelő iratokkal tud igazolni. Az illetőségi jogosultak összeírása után megkezdik a választói lista összeállítását is. Ismeretes, hogy a kolozsvári városházán megkezdődött a női választók összeírása. Mint azt jelentette az Uj Kelet, az új közigazgatási törvény 20-ik paragrafusa szerint választói joggal rendelkeznek mindazon nők, kik legalább négy középiskolai vagy szakiskolai végzettséggel rendelkeznek és ezt a megfelelő bizonyítvánnyal igazolják. Választójogot nyernek ezenkívül az állami tisztviselő-nők és hadiözvegyek.

A Zsidó Választási Blokk ezután hiv-

ja fel Kolozsvár zsidó asszonyait és leányait, akik a törvény értelmében szavazati joggal bírnak, hogy jelentkezzenek a városházán, jogaik érvényesítéséért. jelentkezni lehet a városháza tanácstermében d. e. 9-12 óráig. A közelgő községi választásokra való tekintettel, melyeken az új törvény alapján jelentős szerep vár a női választókra, a kolozsvári zsidó nőegyletek vezetői értekezletet tartanak. A kolozsvári Zsidó Választási Blokk szerdán fog a közelgő községi választásokra való tekintettel, ülést tartani.

Pénteken délben hirdetik ki az ítéletet a kolozsvári fiatalokorak börtönében alakított rablóbanda tagjai fölött

Marian fegyházor, a banda feje nem tagadja, hogy ő küldte ki éjszakánként a rabokat — lopni

(Cluj-Kolozsvár, szept. 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék tegnap tárgyalta Marian Joan és Lachmann Demeter annak idején az egész sajtót bejárt szenzációs bűntényét. Marian Joan, mint ismeretes, a kolozsvári fiatalokorak börtönében mint fegyőr volt alkalmazva és ebben a minőségben a fegyház fiatalokor elítélteiből rablóbandát alakított, akik esténként uszításai szerint hónapokon keresztül fosztogatták a belvárosi de főleg a külső periferiák felé eső lakásokat.

Ezt a kettős szerepet Marian Joan fegyházor egészen az év júniusáig folytatta.

Míg a kolozsvári rendőrség rájött a egykori külvárosi fosztogatások igazi okaira és letartóztatta.

Amikor a leguene becsületesebb a fegyházorról

Az egykori fegyházor és egyik bűntársát a fiatalokor Lachmann két szurovnyos fegyőr kíséri be a tárgyalóterembe. Külön szenzációját képezik ennek a fővárosi lakosok a beidézelt tanuk. Kettő közülük rablóvilkosságért ül, a másik kettő pedig erőszakos némi közönlés miatt van hosszabb börtönbüntetésre elítélve. Mind a négyen fegyverruhában jelennek meg a tárgyaláson. Marian fegyházor több ízben akarta őket is rávenni arra, hogy éjszakai kiszállásaiban résztvegyenek, de ők amint mondják,

„becsületes emberhez illően” mindig a leaőszintébb felháborodással utasították vissza Marian ajánlatát.

Lachmann Demeter vallomását a következőképpen adta elő:

— Tavasszal a Szilágyi-telep környékén egy egész rablóbanda dolgozott Marian Joan és Filip fegyházorok felügyelete mellett. Erviben nagyon el voltunk keseredve, mivel sehogy sem akart megérkezni a városhál az ebéd. Akkor állott elő legelőször ajánlataival a fegyházor.

— Ostobák vagytok fiuk. Azt hiszitek, hogy becsületes munkával meg lehet megélni. Ha azok is, akik a tavaly nálunk dolgoztak, ilyen buták lettek volna, felkophatott volna az álluk.

Lopját fiam, isak meg ne fogjanak

— Marian fegyházor — folytatta vallomását Lachmann — aztán megmagyaráztam, hogy miért nem kapunk mi levest, mióta a mezőn dolgozunk. Azt mondotta, hogy

az étel kihozatalával megbízott alkalmazottak a levest utközben egyszerűen kiöntik, hogy kevesebbet kelljen cipelniük.

Este a fegyházor félrehívott és azt mondta, hogy menjek lopni. Tíz órakor figyelmemre hozta, hogy most itt a kellő alkalom, mert Filip, a másik fegyőr már lefeküdt aludni. Én elindultam a Patauccán. Egy külvárosi lakásból sikerült is két rend lötynyt ellopnom. A zsákmányt a fegyházorral megfektük. Egy éjszaka nagy kavargás támadt.

Filip fegyházor felébredt és észrevette, hogy négy rab hiányzik.

Alapirrozta az egész tábor, én azonban már tudtam, miről van szó. Marian elküldte vadászatra a négy társamat. Mikor megkérdeztem, hogy miért ez a nagy ribillió, nevetve mondta:

— Szamárság. Elmentek lopni. Eredj te is fiam. Csak vigyázz, ha száladni kell, sohasem szaladj a tábor felé, mert elárulsz bennünket. A Patauccán van egy jó kis fűszeresbolt, eredj csak oda és hozzá nekem egy kis csokoládét; ha találsz, valami jófajta bort is hozhatsz.

Mindent csak a gyerekekért

Elindultam egy fűszeresboltba, sikerült is behatolnom, ahonnan jól megrakodva tértem vissza a táborba. Marian, meg kell adni, jó fiu volt. Megparancsolt, hogy a zsákmányt osszam széjjel a fegyverek között. Másnap reggel a fe-

gyentáborban mindenki kapott csokoládét, sajtot, egy darab szappant, de a bort teljes egészében a fegyházor tartotta meg magának.

Elnök: A másik négy megszökött rabbal mi történt?

Lachmann: Visszajötek, de üres kézzel. Egy nap mulva — fejezte be vallomását Lachmann — visszatértünk a fiatalokorak fegyházába sé két hét mulva az úgy már kitudódott.

Marian Joan fegyházort hallgatják ki ezután. Bűnösnek érzi ugyan magát — mondja — de csak részben. Fájt a szive ezekért a szegény gyerekekért, akik nap dolgoztak sem vegén még enni sem kaptak rendesen. Lényegében azonban semmi újat nem mondott. Nem egy tárgyi ellentmondás után, végül bevallotta, hogy mindaz, amit Lachmann elmondott, megfelel a valóságnak.

Rachil Tanase tanu, akit gyilkosságért félévi fegyházra ítélték, elmondja, hogy hallotta, amint Marian tanította Lachmannat. Tud róla, hogy Dachmann többeket engedett ki éjszakánként. Ugyanezt a vallomást teszi a többi három fegyver is.

A vád és a védelem már csak a délutáni ülésen jutott szóhoz. A törvényszék a nagy érdeklődéssel várt ítélet kihirdetését péntek déli tizenkét órára halasztotta.

Esik az eső

nem lehet kirándulni.

Borus az ég

nem lehet napozni.

Lehült a víz

nem lehet fürdeni.

Itt az unalom napja!!

a legolcsobb unalomüzöt

az „UJ KELET” nyújtja olvasóinak, mely azonkívül, hogy

szórakoztato

tanulságos is és igen kellemes szellemi felfrissülést nyújt.

Az „UJ KELET” olvasói a **Dante kölcsönkönyvtárban**, — ahol több mint 15.000 kötet könyv áll magyar, német, román, francia nyelven az olvasó rendelkezésére — **havi 50 lelt helyett csak 30 lelt kell fizessenek.** A könyvek naponta cserélhetők. Napi 1 leltért olvashatja tehát a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekét.

Csere vidékre is!

A DANTE kölcsönkönyvtár (Cluj, Str. N. Iorga) **fürdőkre prospectust szívesen küld.**

A CLUJ

Tacámul

e üstárugyárban

Teléfono 4-82

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as ftomság!

Gyártmányaink mindegyike jobban elkészült, mint a legújabbak. — Vizontaladók: „TACAMUL” ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

חור ערמיתן אים עממם דלבער: כל קודש תורה און אהרעך לייבער. אחרתם דעלמער סקדע-שססע און עקענטערע ריימער לייב עקענטערע

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. sz. am

Fiókiak: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvárt.

Saját tőkék 97 millió lej.

Affiliált intézetek: Tordaaranyos Várnegyel Takarékpénztár r-t, Tordán, Alsófehérvármegy. Gazdasági Bank és Takarékpénztár r-t, Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r-t, Székelyudvarhely és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r-t, Szászrégenben és nepbank r-t, B.-Eunaydon. — Mindenbankügylet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Áurak árai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Kivonat az

Ujévi árjegyzékből

Solyem Talesz, sárga vagy ezüst bortival felszerelve	500	lejtől
Gyapju	500	lejtől
Török gyapju Talesz, sárga v. ezüst bortival felsz.	500	lejtől
Barmicva, gyerektalesz, bortival felszerelve	250	lejtől
Machzor, 9 drb., diszkótésben, egész évre, magyar, német vagy zargon fordításban	650	— lej
Machzor, 4 darab, fűtőpekre, diszkótésben, magyar, német vagy zargon fordításban	300	— lej
Mirjam, diszkótésben 150, bőrimitáció 300, valódi bőr	500	— lej
Jomkippur sapka, fehér libertin, arany v. ezüst díszel	120	— lej

Valamint mindenféle rituális cikket vidékre is postán azonnal pontosan küldök.

ANTON ROSENZWEIG

Cluj, Piata Mihai Viteazul 37-38. — (Saját ház)

Kérem a 35. házszámra ügyelni!

Utólérhetően! Tartóssága örökös!

ZEPHIR

Tel

fatüzelésű, légfűtéses, folytonzó kályha

10 kiló FÜT 24 órán tával egy normál szobát.

Nagyobb típusok 3-4 szobás lakást is egyenletesen fűtenek. Legtakarékosabb, leghigiénikusabb fűtés. — Árlapot díjtalanul küld

Szántó Dezső és Fia

redőny- és kályhagyára ORADEA.

Kályháinkból állandó lerakat az összes vidéki városokban

Acéllemezzredőnyök! Esslingeni faredőnyök!

T. Lepage könyvk. Cluj. Kérem ingyen az

Orvos egyetemi Cálauzát.

Mellékelten 5 lelt bélyeg portór.

תורנים

A Glasier Simon-tete eszrog küldemény már szeptember 17-én Clujon lesz. A kiadás és leszállítás az előjegyzetteknek szept. 18-án megkezdődik.

Safruth zsidó könyvkereskedés Cluj, Piața Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39. Parger (görög) eszrogim megérkezését dejében közlöm.

Hires könyvek

néhány megmaradt példányát fél- és negyedáron árusítjuk:

Baillon: Egy jó Mariska története	Lei	68
Bjelij: Az ezüst galamb	---	110
Cocteu: A párisi fiú	---	62
Conrad: Az arany nyíl	---	122
Kistemaekers: Váltott előfogattal	---	62
Lindberg: Viola	---	66
Regnier: Aki félt a szerelemtől	---	95
Renard: Lerne doktor, a kisisten	---	86
Spunda: A haitóbüvölő	---	78
Weber: Pompadour kalandja	---	78
Apulei: Az aranyzámár	---	136
Dickens: Nagy várakozások (2 kötet)	---	300
Flaubert: Érzelmek iskolája	---	184
Kropatkin: A francia forradalom (2 kötet)	---	276

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. 300 lejen felüli vételnél havi 150 lejes részletfizetésre is. Tekintve hogy csekély készlet áll rendelkezésre, kérünk póttrendelést is.

Zsidó Színház. דת מונח

STRAMER

Amerikából visszaérkezett színtársulata szeptember 22-ikéig

Máramaros-szigeten

vendégszerepel.

10 könyv 100 lejiért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

- Knut Hamsun: Őszi csillagok (Regény). 104 lap.
- Révész Bela: Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.
- Forró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélések). 90 lap.
- Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozisz és szuggesztió. 88 lap.
- Perfal: Bűnhődés. (Reg.) 160 lap.
- E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény). 172 lap.
- Könyv Ady Endréről. 136 lap.
- A köztársaság Pompadourja. (Hires bűnesetek) 80 lap.
- Hedenstergerna A.: Jönsson ur emlékei. (Regény). 88 lap.
- Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.

A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvétel 112 lej portóköltséggel.)

SPORT

Románia futballesapata megnyerte első Balkán-kupameccsét

A Haggibbor szenzációs győzelemmel kezdte meg bajnoki szezonját. Az egész vonalon megindult a bajnoki kampány. Ausztria legyőzte Csehszlovákiát. Prágában lesz a harmadik Ujpest-Rapid mérkőzés. Vasárnapi sportesemények

Romania-Bulgaria 3:2 (1:1). Szófiából jelentik, hogy Romania válogatott futballesapata, az előzetes auspiciumokat megérfolva, negyedszer is legyőzte Bulgária együttesét. Az eddigi győzelmeknél (4:2, 6:1 és 3:0) kisebb arányban ugyan a legújabb szófjai diadad, de a kiküldött közepes erejű csapatból ez is meglepetésszámba megy és teljes dícséretet érdemel. A bolgárok legutóbbi magyarországi szereplése után nem nyújtották meg saját közönségüktől támogatva sem a várt jó játékot, a románok viszont lelkesen közdöttek és így sikerült a Balkán-kupaért lefolyt első mérkőzésüket megnyerni.

A mérkőzésről érkezett rövid távirati tudósítás szerint mindvégig heves és változagos küzdelem közben a román csapat éri el a vezetést a 31. percben. Sepi révén, 6 perc múlva azonban Stalkoff egyenlít. A második félidőben ugyanő megszerzi a vezetést is, két perc múlva azonban Kovács jobbszélsőnek sikerül egalizálnia. A 22. percben Sepi rugja a győztes gólt. A mérkőzést Gerő Ferenc, a kitűnő budapesti bíró kifogás talanul vezette. A küzdelemben a csapatok ebben a felállásban vettek részt: Romania: Lapuseanu, Czako, Burger, Ciolac, Pop Julian, Stanciu, Dumitrescu, Desu, Sepi, Madarász, Kovács. Bulgaria: Maznikoff, Nikoloff, Vitkoff, Lozanoff, Karjevski, Csupaloff, Stalkoff, Stoianoff, Mihajloff, Pecheff, Popoff.

Kolozsvár. Haggibbor-Romania 6:3(3:3) A kolozsvári zsidó csapat őszi szezonját a legkedvezőbb auspiciumok között kezdte meg. A tavalyi bajnokcsapattal, az országos bajnokság döntőjébe került Romániával szemben sikerült nagyarányú győzelmet aratnia. Ha ennek a győzelmek az értékét nem is szabad túlbecsülni, hiszen a Románia csapatában alig egy-két játékos szerepelt a tavalyi gárdából, — mégis igen örvendtes egy sport-, mint speciálisan Haggibbor-szempontról. Általános sport-szempontról kívánatos volt már, hogy a változgaság elve érvényesüljön és vége szakadjon annak ahitnek, hogy csak protekciós csapatok győzhettek és hogy itt előre kijelöljük a bajnokokat. A Haggibbor szempontról viszont a fontos bajnoki pontokon kívül nagyjelentőségű a győzelem azért is, mert a csapat szépen és jól játszott és mert hívei bizonyára fokozottabb mértékben fogják támogatni, ha a megkezdett uton fog tovább haladni.

Mindez nem jelenti azt, hogy a Haggibbor vasárnapi szereplést együttese már »nagy csapat« lenne, sem azt, hogy a Romániát el kellene parantálni. A zsidó csapat jól játszott, de majd csak ezután fog elválni, hogy erősebb partnerek ellen is megállja-e a helyét. Stílusban, összjátékban mindenesetre olyan biztató jelenségeket láttunk, amelyek ebben az irányban is reményt keltenek. Elbizakodottságra és túlbecsülésre azonban semmi ok nincsen, mert ez könnyen fájdalmas esafódásra vezethet.

A Romániának sincs oka elkeseredésére. A csapat most megy át azon a tisztuló folyamaton, amely talán eleinte nem fog sok sikert hozni az egyesület színeinek, azonban végeredményben a saját nevelési ifjúság fejlődésével a legszebb és legsportszerűbb utra vezet.

A tegnapi mérkőzésen a Haggibbor a következő felállásban szerepelt: Löbl, Boldog, Rafael, Márk, Ordentlich, Hamlet, Hirsch, Krausz, Weisz, Szilágyi, Lázár.

A csapat minden tagja dícséretet és elismerést érdemelt. Egyedül táján a közvetlen védelem nem dolgozott mind végig egyenletesen és a nagy győzelem láttára könnyelműsködött is, de azért gáncs nem illehet senkit, mert a csupa fiatal játékosból álló együttesnek még győzelmi rutint is kell szereznie. A csapat főereje a halvesor, amely állandóan frontban tudta tartani a finom passzjátékkal dolgozó és meglepetésszerűen gólképes támadósorát. A balszárny volt a gyorsabb és veszélyesebb, a gólokat viszont a gólképesebb jobbszárny szerezte meg. A Románia együtteséből a fáradhatatlan Chifor, Bradea és Novac váltak ki, de a többiek is fejlődésképes játékosoknak mutatkoztak.

A vezetőgölt már az 5. percben rugja a Haggibbor. Lázár szép beadását Hirsch nyugodtan a hálóba lövi. Állandó támadások után a 18. percben a balszárny támadását Szilágyi lövése fejezi be, a labda a kapufáról lepatyan, de a résen levő Krausz redeltetési helyére juttatja. A harmadik gólt újból Hirsch rugja a belső csatárok szép összjátékának eredményeként. A második félidőben a Románia elkeseredetten támad, Chifor a csatársorba megy, de gólt mégis a Haggibbor rug Krausz 16 méteres remek lövéséből. A Románia ellen-támadása hand miatt megítélt tizenegyesre vezet, amelyet Chifor értékesít. A górra újabb Haggibbor-akció következik, a melyet ismét Krausz vált újabb góllá. A Románia nem csügged és részben a Haggibbor-erőtelenségével Chifor a jobb felső sarokba lövi a labdát. A gólzápornak még mindig nincs vége, a 39. percben nagy kavargadás a Románia kapuja előtt, amelyből Szilágyi jábáról vándoroz a kapuba a labda. A Románia utolsó támadása Novac révén még módot nyújt az eredmény szépítésére.

A teljesen fair, élénk iramu és szép mérkőzést Mann Károly, szövetségi bíró kifogástalanul, jól vezette.

KMSC-KAC 1:0 (1:0). Sivár bajnoki mérkőzés, amelyet mindkét fél csapkozó szezoneleji játékot produkált és a biztos gólhelyzetek elrontásában remekelt. E tekintetben a KAC állított föl rekordot és így a KMSC került ki győztesként. A bajnoki pontokat egyik csapat sem érdemelte meg.

Nagyvárad. Törekvés-NAC 6:2 (5:1). A reváns alaposan sikerült. A munkáscsapatnak minden akciójá gótt eredményezett, míg a NAC csatárai idegesen játszottak. Szép játék, rekordközönség. Bíró: Kiss Kálmán.

Nagyzalonta. NSC-Crisana 3:1 (3:0). Marosvásárhely. MMTE-MSE 2:0 (1:0).

Bíró: Caluseriu főhadnagy. Bajnoki. Góllövő Somogyi.

Mures-Nitrogényvár (Dicső) 4:0 (3:0). Vass H. (3) és Csatt a góllövők. Bíró Fischer.

Brassó. Olimpia-IAR 5:0 (3:0). Bíró: Tibud.

A Hargita-Brasovia mecs előbbi elmaradása folytán a Brasovia javára íródik.

Nagybánya. CSB-Tricolor 2:1 (1:1). Bíró: Indis.

Arad. A bajnokság nyitánya. AMTE-Hakoah 6:1 (3:1). Bíró: Kalmár.

AAC-ATE 4:1 (4:1). Bíró: Weiner. Banatul (Kisszentmiklós)-Piskai CFR 2:2 (1:0). Bíró: Oravetz.

Olimpia-Victoria Vointa 3:0 (3:0). Bíró: Todorescu.

Gloria CFR-Tricolor 15:0 (9:0). Bíró: Kertész.

Temesvár. TAC-Rapid 4:1 (2:1). Bíró:

Nicolaevici. Kinizsi-ZsSE 3:1 (1:0). Bíró: Marczinkievicz. Kadima-Freidorf 3:0 (1:0). A Kadima benmarad az I. osztályban. Torda. Üveggyári SC-Iancu Corvin (Vajdahunyad) 1:1 (0:0). Fodor, illetve Vaida a góllövők. Nagyszeben. HTV-NSE 4:3 (2:1). Bíró: Mocianu.

Dés. Dési CFR-RMS 2:2 (1:0). Szilágyi a désiek góllövője, a kolozsváriaké Veress és Földes rugták.

Szamosujvár. Romania komb.-Sparta 5:5 (1:4). A Sparta a második félidő 40. percében még 4:1-re vezetett. A Romániának az utolsó 5 percben sikerült 4 gótt szerezve, egalizálnia.

Szatmár. Törekvés-Olimpia 2:1 (1:1). Bíró: Lengyel. A szatmári Derby. Szeged (2), illetve Mózes a góllövők.

Nagyvárad. Victoria-Parkochba 1:1 (1:1). Bíró: Hudák.

Máramorosziget. Stadion-SzSE 3:1 (2:1). Bíró: Bán.

Külföldi eredmények:

Bécs. Ausztria-Csehszlovákia 2:1 (2:1). Ausztria amatőr-válogatott-Magyarország amatőrök 3:2 (2:2).

Budapest. Hungaria-Pécs-Baranya 1:3 (0:1). Nagy meglepetés. A Hungaria Kalmár nélkül nem tud játszani.

III. kerület-Nemzeti 2:1 (1:1). Ujpest-Kispest 2:0 (1:0).

Budai 33-as-Bástya 7:0 (6:0). A nap második nagy meglepetése. Orth nagy csapatot csinál a budaiakból.

Vasas-Sabaria 0:0. VAC-Soroksár 1:0 (0:0).

Miskolc. Ferencváros-Attila 3:1 (1:0). Debrecen. Somogy-Bocskay 2:2 (2:1).

A Közép-európai kupabizottság döntése szerint az Ujpest és Rapid Prágában fogják harmadik kupameccsüket lejátszani szeptember 25-én. A felek a bíró személyében is megegyeztek, a lipcsei Schmidt-ben.

Már több mint

15.000

kötet könyv

áll rendelkezésére magyar, német, francia, román, angol nyelven az

Uj Kelet olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb íróinak művei.

A külföldi, vagy erdélyi könyvpiacra megjelent összes újdonságok azonnal megkaphatók.

Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lej helyett csak 30 lejt kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait

napi 1 lejiért.

Dante kölcsönkönyvtár Cluj, Str. N. Iorga 5. (Jókai-u.) Vidékre, fürdőre prospektust

Hirdessen az Uj Keletben

Egy

Cuza kibolozsva do

(Bucuresti-B)

Kelet tudósítója ziva teljes erőv tunk arról, hogy egy Nestor Nica oia a tisztaeszlá romba rajzu k tescu és társai mita brosuráká kon és szabado kat, bár a nem sajtótermékek t geche.

Annak ellené pok még idejék gok figyelmét az antiszemita prop

a kormány s nem lett az sára, csak Jas a rendőség az arabok” cím az ottani antis vérek” mész

Ez az intervenció lént, mert a röp idejűleg Jasiban régi királyságbo leték és félf vo sportember jelen zeni. Kiseneyt ölbetté kezekke nala” (A nemz mita lap megjel közölte a palesz esítői manifeszt

a manifesztant uszit, de nem sem, amely a pajzsával szem alka

Az antiszemita nem szorítokzik lázadó rópiratol ben négygyűlést mérékara, amelyen kolozsvári egyet redes Florescu szoláltak fel. A a zsidó invázió Bayikük kérte. meg polgári és képtelenek arra együtt éljenek. E egyetem tanár v szora.

Hogy azonban gekről, hanem k cióról van szó, bi professor vasárr Jasiban az antis zetőjével és a ker nökségével.

A gyűlésen a r zeti beszámolt ganizációk tevé határozták, ho pny

Egyetlen Róser S

lta: Gana Ara 200 Kapható az Uj K

Egyre erőteljesebb lesz az országban az antiszemita offenzíva

Cuza kibékült Jorgával és be akar jutni a parlamentbe. Cătuneanu kolozsvári professzor, a római jog tanára azt követeli, hogy a zsidóktól vegyék el a polgárjogokat. „Das Dorf ohne Juden“

(Bucuresti-Bukarest, szept. 16. Az Uj Kelet tudósítójától). Az antiszemita offenzíva teljes erővel folyik. A napokban irunk arról, hogy a bukaresti állomáson egy Nestor Nitescu nevű kétes egzisztencia a tisztaeszlári „vérvételt” ábrázoló otromba rajzu képeslapokat terjeszt. Nitescu és társai szabadon árulnak antiszemita brosúrákat és újságokat a vonatokon és szabadon molesztálják az utasokat, bár a nem kimondottan antiszemita sajtótermékek terjesztése nincs megengedve.

Annak ellenére, hogy a bukaresti lapok még idejekorán felhívták a hatóságok figyelmét az egyre fektelenebbé váló antiszemita propagandára,

a kormány semmilyen intézkedést nem tett az uszítás megakadályozására, csak Jasiban történt meg, hogy a rendőrség elkobozott egy „Ejzenek az arabok” című röpiratot, amelyben az ottani antiszemita az „arab testvérek” mérsárlásait dicsőítették.

Ez az intervenció is állítólag azért történt, mert a röpirat megjelenésével egyidejűleg Jasiban tartották versenyüket a régi királyságbeli Makkabi-sportegyesületek és félf volt, hogy a sokszáz zsidó sportember jelenléte incidensekre fog vezetni. Kisebnyben viszont a hatóságok ölbetűt kezekkel tűrik a „Scutul Nationala” (A nemzet pajzsa) című antiszemita lap megjelenését, amely ugyancsak közölte a palesztinai mérsárlásokat dicsőítő manifesztumot. Ez

a mérsárlás után nyíltan pogromokra uszít, de nem akadt egyetlen hatóság sem, amely a nemzet horogkeresztjes pajzsával szemben a törvény szigorát alkalmazta volna.

Az antiszemita propaganda azonban nem szorítkozik csupán brosúrák és gyalázkodó röpiratok terjesztésére. Bukarestben meggyűlést hívott össze a Cuza vezára, amelyen többek között Cătuneanu kolozsvári egyetemi tanár, Vasilescu ezredes, Florescu állami mérnök és mások szólalnak fel. A szónokok valamennyien a zsidó invázió veszedelmét ecsetelték. Beküldik kérte, hogy a zsidókat fosszák meg polgári és politikai joguktól, mert képtelenek arra, hogy más népekkel együtt éljenek. Ez a szónok — Cătuneanu egyetemi tanár volt, a római jog professzora.

Hogy azonban nem elszigetelt jelenségekről, hanem központilag irányított akcióról van szó, bizonyítja az is, hogy Cuza professzor vasárnap megbeszélést tartott Jasiban az antiszemita organizációk vezetőivel és a keresztény diákszövetség elnökeivel.

A gyűlésen a megyei szervezetek vezetői beszámoltak az antiszemita organizációk tevékenységéről, majd elhatározták, hogy nagy gyűléskampányt kezdenek.

Egyetlen magyarul írt Róser szakácskönyv
Írta: Ganz Ábrahám.
Ára 200 lej (és portó).
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A kampány lefolytatása céljából három részre osztották fel az országot. Moldvában, Beszarábiában és Bukovinában Cuza professzor maga fogja a zsidóellenes propaganda irányítását ellenőrizni. Munténia, Oltenia és Dobrudzsa Paulescu professzor hatáskörébe tartoznak, míg Erdély antiszemita parancsnoka Cătuneanu professzor lesz. Az antiszemita liga főtákarán Cuza professzor egyik reményteljes fiát, George Cuzát választották meg.

A napirend következő pontjaként az antiszemita liga gazdasági megszervezését vették vita alá. Elhatározták népbancok felállítását, amelyeknek célja az volna, hogy olcsó kamatok mellett kölcsönt adjanak a földműveseknek.

Elhatározták ezenkívül, hogy Jasiban egy kereszténylakta városrészt létesítsenek, ahová zsidóknak letelepedési engedélyt nem adnak Neami megyében pedig egy kizárólag keresztények által lakott falut fognak építeni, amelynek neve „Crestina” lesz.

A fentebbi épületes elhatározások után a romániai antiszemita diákszervezetek külföldi relációi képezték megbeszélés

Dr. Fischer József és Giszkalay János beszámolója a XVI. cionista kongresszusról

„Palesztinában megnyertük a háborút, de a galubián még nem“

(Cluj-Kolozsvár, szept. 16. Az Uj Kelet tudósítójától). Vasárnap délelőtt 11 órakor tartották meg a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsportjának rendezésében beszámolókat a XVI. cionista világtkongresszus delegátusai. Az ülést dr. Kohn Hillel nyitotta meg, aki rövid bevezetőbeszéd után dr. Fischer József országgyűlési képviselőt, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét kérte referátumának megtartására.

Dr. Fischer József behatóan és nagy tárgyilagossággal ismertette a kongresszus karakterét. A kongresszust a Jewish Agency jellemezte ugyan mindvégig, de mindenki érezte, hogy ezzel a történeti aktsussal egyetlen nagyfotosság momentum függ össze: az állítja. A zsidó dolgozók intenzív és tartós beözömlése Palesztinába mindennél elsőrendűbb feladat, amit az új angol kormányzattól biztosabban kell elvárni, mint bármely más párt kormányától. A fájdalmas események igazolták ennek a követelésnek jogosságát és elsőrendűségét.

Az állíjt minden körülmények között fel kell fokozni évi 20 ezer emberrel, úgy, hogy öt év alatt százezer zsidóval szaporodjék Erec Jiszráél zsidó lakossága. Ennek teljesedésbe kell menni. sőt az új események hatása alatt többet is fogunk

követelni. Rendezni kell a földkérdést és a kincstári földeket zsidó kézre kell juttatni a Keren Kajemet révén. Nem elég a momentán szükségletek fedezése, hanem tartálékról is kell gondoskodni, hogy rendszeresen és olcsón lehessen dolgozni.

Giszkalay János, a következő szónok, lendületes szavakkal ecsetelte a kongresszus nyomott hangulatát. Szerinte ezt a nyomottságot az Agency alkotmányának az a pontja idézte fel, amely a cionistáknak ötven százalékot biztosít a Zsidó Ügyvivőségben, ami egyúttal azt is jelenti, hogy az Agency nem fog felelni a legfőbb zsidó fórum, a cionista világtkongresszus előtt. E nyomás alól azonban a lelkek felszabadultak, amikor Einstein beszélt az egész világon széjjelzört zsidó atomokról, amelyek most már befogva kerülnek össze Erec Jiszráélbe. A palesztinai eseményekről szólva kiemelte a zsidók hősiességét. Négyszáz akkora támadó erővel szemben véreink hősiessé állották helyüket. Ezen a fronton tehát győztünk, de a világháborúból tudjuk, hogy nem az egyes frontokon elért sikerek döntik el a háborút. Résen kell állanunk a zsidóság minden frontján a galubián is és ez az intelme szól különösen a mostani időkre, amikor a lanyhulás jelei mutatkoznak.

Most jelent meg
Autó kézikönyv
Írta: WEINER EMIL
Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:
Első része
az **előismereteket tartalmazza** (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az **előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek**, viszont ezek segítségével e könyvet a laikus is könnyen megértheti.
A második rész
az **autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik**, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a egyszerű kévtelű ábrák.
Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.
520 ábra 610 oldal Árát fűzve 510

tárgyát. Delateisanu professzor tartott ki-merítő expozét a romániai diákok külföldi kapcsolatairól és annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a romániai diákoknak Németország, Ausztria és Magyarország diáksága felé kell orientálódnia, mert Franciaországot a szabadkőművesség túlságosan aláaknáztta.

Cuza professzor emelkedett ezután szó-lásra és néhány szenzáriós kijelentést tett. Többek között

megfedte a diákokat, amiért nem vettek részt a budapesti nemzetközi diákkongresszuson, ahol nagy szükség lett volna rájuk.

Közölte, hogy kibékült Jorga professzorral, akivel esztendőnk óta ellenséges viszonyban állott. Bejelentette, hogy 1931-ben Bukarestben az antiszemita diákok nemzetközi kongresszusra gyűlnek össze és végül, hogy a legelső részleges parlamenti választás alkalmával jelölteti magát.

Zsidó ifjusági könyvek:
Oszkár bácsi zsidó meséi — 30 lej
Sas Irén: Kol-midre — — — 30 „
Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjteménye — — — — — 60 „
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

Értesítés!
Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia”
Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
A királyi palota mögött. — Bejárati a Calea Victoriei-en.
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.
Tisztelettel
„Venetia-szálloda” vezetősége
MOISESCU tulajdonos.

Szülők! Tanítók!
A Hazivan 1927
képes héber A. B. C.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.
Ára 50 lej (és portó).

Máramarosszigeten
a város legszebb helyén egy három utcára nyíló **nagyövedelmű emeletes bérház** — 18 üzemhelyiséggel és nagyon szép lakásokkal — esetleg egy beköltözhető lakással (családi okok miatt) azonnal olcsón **eladó**. Bővebb felvilágosítással szolgál dr. **Székely Menyhért** ügyvéd, Sighet.

Porzszaszynegek
készítéséhez **külföldi fonalak**
Imperial (fényes) kg.-ként — — Lei 400
Selyem fonal — — — — — 540
Felvető (angol) — — — — — 250
Leaszóv (bordó) — — — — — 300
1 szálás finom cseh fonal kg.-ként 300
minták és mindennemű szövökellékek leg-olcsóbb bevásárlási forrása
SZÉKELY szőnyegszövőde
ORADEA, Strada Pictor Grigorescu No. 4.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Lipsani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomá, csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Stramer társulata Maramaroszigeten. Pár hetes erdelyi turnéja során szeptember 14-én érkezett társulatával Maramaroszigetre a jiddisch színjátszás doyenje: Stramer Salamon. A világhírű együttes nyolc napra tervezett vendégszereplését hihetetlen arányú érdeklődés előzte meg. Maramarosziget, ez az izig-vérig jiddisch város, érte és értékeli anyanyelvű művészetét s innen van az a sohol sem tapasztalt rajongás, amely Stramer és társulatát itt körülveszi. A szigeti városi színházban mutatkozott be Stramer társulata az „Isten nevében” című operettben. A szigeti közönségnek roppant nehéz jiddischül játszani — jelentette ki Stramer Salamon konferenciájában. S mindazonáltal, ennél a kényes izlésű közönségnél olyan sikert aratott Stramer, hogy méltán sorakoztatható ezt a nagy, amerikai sikerei mellé. Ma kedden kerül színpadra a társulat slágerdarabja, az „Aranykatona”. Hisszük, hogy a szigeti közönség, mely különben a leg-súlyosabb válsággal küzd, prolongálja Stramer nyolcnapos vendégszereplését. Mert jó jiddisch színházba, amilyen a Strameré, elmenni a szigetek akkor is, ha áldozatot hoznak ezzel. (Sch.)

Epekő, vesekő- és hólyagkőbetegségek, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásban és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József viz biztos és rendkívül kellemes ható hashajtó s ezért sörbajoknál és prosztatabetegségeknel is ajánlják. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.
Házasság. Ingber Jenő (Kohóvölgy) és Farkas Lenke (Targu-Lăpusului) f. hó 24-én tartják egybekelési ünnepélyüket, melyre rokonaikat és jóbarátjaikat ezton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

A húedmi folyó év szeptember hó 20. és 21. napjaira eső országos állat- és kirakóvásár, miniszteri engedély folytán folyó év szeptember 23 és 24 napjain lesz megtartva.

Gyomorégést rögtön szüntet, **gyomorfekélyt** rövid idő: belül gyógyít, **gyomor-savtúltergés** elmarad, ha a biok ellen a **CIGELKAI IÓDOS GYÓGYFORRÁSOK** hidrocarbonátos **István-vízét** isza. Kérje mindenütt. Ismertetőt küld a cikkei források romániai vezérképviselete Ariniş (Égerhát), jud. Salaj.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, egyengült és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését külön étvágyat idéz elő és emelögva a legjobb hizálószer. A beteget és gyengékedőt erősíti és életvidámmá teszi, a munkakedvet fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és a görcsös fájdalmakat szünteti, vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket megbizlalja, vérszegény, gyenge férfiaknak a férf. lerőt viszacsza. Egy kurára 6 üveg szükséges. Post in utánvétellel megrendelhető **dr. FÖLDES** gyógyszerháza és vegyszeti laboratóriumából **Arad**, Strada Eminescu 21. Egy üveg ára 110 lej. Hat üveg rendelésénél postai díj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktentéliek javasolják. Minden gyógyszerárban kapható.

Aviva-konferencia, Vaad hazökénim és Barisszia körzeti konferencia Marosvásárhelyen

(Tg.-Mures-Marosvásárhely, szept. 16. Az Uj Kelet tudósítójától). Marosvásárhelyen szeptember 22-én cionista nap lesz. Ezen a napon ott lesz megtartva az Aviva rendes évi országos konferenciája, a Barisszia-zákének alakuló gyűlése és a marosmenti Barisszák körzeti konferenciája.

Mindhárom konferencia iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg, mert külön-külön is fontos problémákat vannak hivatva megoldani a maguk szervezeti életében. Az erdelyi cionizmusnak is jelentős stációja lesz ez a három szervezeti nagygyűlés. Erre való tekintettel, mint megírtuk, a Zsidó Nemzeti Szövetség az erre a dátumra tervezett Nagyin-tézbizottsági gyűlést szeptember 29-ére halasztotta.

AZ AVIVA PROBLÉMAJA

Az Aviva-szervezet az utóbbi időben országsszerte nem mutatta fel a régi eredményeket Ennek okát abban láttuk, hogy az Aviva központját, amely szerves összefüggésben állott a Barisszia vezetésével, nem helyezték át a Barissziával egyidejűleg, mert nem volt meg rá az alkotmányos lehetőség. Az Avivának ugyanis a multban külön szervezeti vezetősége volt és külön konferenciái voltak.

A mostani Jom Haavivótól elsők között szerepel az a javaslat, hogy az Aviva a Barissziával a jövőben ne csak úgy függjön össze, mint két hasonló programmal rendelkező szervezet, hanem az

Aviva és a Barisszia a jövőben teljesen egy szervezeti legyen, egy vezetőséggel, csak a helyi csoportjaiban maradjon meg külön férfi és külön női tagozat.

Az új szervezeti szabályzat ezeknek az együttműködéséről is intézkedik. A szervezet székhelye a javaslat szerint továbbra is Marosvásárhelyen marad.

A napirenden a palesztinai események és az ezzel kapcsolatos teendők is szerepelnek, ezenkívül még igen sok fontos probléma. Ezeknek tulajdonítható az a szokatlan érdeklődés, ami a konferencia iránt megnyilvánul. Már eddig is 15 csoport részéről mintegy 50 delegátus és vendég jelentette be érkezését. További bejelentéseket a Barisszia irodájába Tg.-Mures, Strada Traian 11a kell küldeni. Csak azoknak az ingyenes elhelyezéséért és ellátásáért vállal felelősséget a rendezőség, akik ezen igényüket legkésőbb szeptember 18-ig bejelentik.

A VAAD HAZÖKENIM ALAKULÓ GYŰLÉSE

Ugyanaznap lesz Marosvásárhelyen a Bné Brit páholy helyiségeiben a Barisszia aktív sorából kikerült tagok szervezetének, a Vaad Hazökénimnek megalakulása is. Ennek a szervezetnek nagy jelentősége abban van, hogy a jövőben az egyesületekből kikerült ugynevezett öregek, közös, a fiatal Barissziához hasonló feyelmezettségű szervezetben maradnak. Ez nemcsak a felnövő generációk irányítására lesz hasznos, hanem, mert minden Vaad Hazökénim helyicsoport és maga a központi vezetőség is programjába veszi az általános cionista munkát erdelyi és világreálációban.

Ezeken a gyűléseken kívül ugyancsak vasárnap lesz a Barissziának marosmenti körzeti konferenciája is Marosvásárhelyen, amely a szervezeti szabályzatban előírt rendes programon kívül az aktuális eseményekkel és problémákkal fog foglalkozni.

Este a Zsidó Kulturház nagytermében együttes kommersz lesz, amelynek programját a marosvásárhelyi Barisszia dolgozza ki. A konferencia résztvevőin kívül meghívót kap a kommerszre a marosvásárhelyi cionista közönség is.

Ujra ropognak a fegyverek a kínai-orosz határon. Tokióból jelentik: A japán külügyminisztérium hivatalos jelentése szerint az orosz-kínai határon utolsó harcokban orosz részről négy halottat és huszonegylet sebesültöt, kínai részről huszonegylet halottat és huszonegylet sebesültet vesztettek. Tokióban a folyton megismételt határharcokat súlyos és veszedelmes dolognak tartják s a minisztérium ezzel kapcsolatban rendeletet adott ki az összes japáni fegyvergyáraknak, hogy löszert s fegyvereket ezután sem orosz sem kínai megrendelésre ne szállítsanak.

Negynyolcárados defláció van a román külkereskedelemben. Bukarestből jelentik: Az export növekvőben van, mégis az év első 7 hónapjában a külföldi egyenleg defláció mutat fel. Hivatalos közlés szerint januártól július végéig az ország kivitele 12 milliárd, a bevétele 16 mlrd. lej volt.

Mironescu és Popovici miniszterek még külföldön maradnak. Bukarestből jelentik: Mironescu külügyminiszter néhány napig még Párisban marad és részt vesz a keleti jóvátételi konferencia első ülésén. A konferencián Titulescu, Zauceanu, Crisan képviselők, Savol Radulescu és Tutuc tanár képviselik Romániát. Popovici Mihály pénzügyminiszter elutazott Párisból. Utközben a miniszter egy-két napig Bécsben fog tartózkodni, ahol az osztrák-román kereskedelmi szerződésről fog tárgyalásokat folytatni.

Tovább tart a liberális párt válsága. Bukarestből jelentik: Duca és Argetoia nu tegnap meglátogatta Mihaestiben Bratianu IVntilát. A lapok nem szünetelnek meg a liberális párt belső válságát jelenteni. Az Ultima Ora szerint Bratianu Vințila a legközelebbi napokban kom-münikét fog kiadni, mely szerint a párt ban teljes az egység.

Befejeződött a vizsgálat a lupényi vérfürdő ügyében. Bukarestből jelentik: A lupényi események vizsgálata befejeződött. A jelentéseket a miniszterelnök elé terjesztették, úgy hogy a legközelebbi minisztertanács fogja a jelentéseket tárgyalni. Ugyanez a minisztertanács meg hallgatja Mirto beszámolóját a resicai, aninai és aradi iparvállalatok helyzetéről is.

Miron Christea egészségi állapota. Bukarestből jelentik: Miron Christea régeps-patriarcha tegnap résztvett a cámpulungi szent Miklós-templomban tartott istentiszteleten, majd szemlét tartott a kivonult diszszázad fölött. A patriarcha egészségi állapotáról az utóbbi napokban a legjelentősebb hírek láttak napvilágot és egyes lapok már arról is írtak, hogy a régenstanács összetételében rövidesen változás lesz.

Felhívás. Felkérjük templomüléseink múlt évi bérlőit, hogy igényüket a tavalyi bérlésre f. hó 15-től f. hó 29-ig azaz szelichot első napjig az egyet irodájában naponta d. e. 11-1-ig, d. u. 4-6-ig bejelenteni és az ülésekre a jegyeket megváltani sziveskedjenek. Későbbi jelentkezések figyelmen kívül hagyatnak. — A Poale Czedek templombizottsága.

Megnyíjt a „Decor” szalon gyermekruha osztálya, hol Radó Erzi vezetésével a fiú és leányruhák, iskolai egyenruhák, francia és angol munkák elsőrendű kivitelben és előnyös árban készülnek. Ugyaníjt varró- és tanuló-leányok felvételek. — „Decor” iparművészeti szalon, Cluj, Piata Unirii (Főter) 12. sz.

LEGELTERJEDTEBB, legjobban bevezetett, hangnékül, könnyűjárású, gépirónók kedvence a masszív

ROYAL
 írógépek. Képviselete
MECHANICA
HALÁSZ BORISKA
 Targu-Mures

Kérjen Triumph cipőt!

Minden modell exkluzív.

BUTOR a nagy készletre való tekintettel melyen leszállított árban

Fischer Albert & Co.
 cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand (v. Ferenc József-ut) 61. szám
 Körisháó Lei 15.000.
 Osztopos, emelt füllungu háló Lei 20.000.
 Féltele háló exotikus furnirral Lei 25.000.

Értesítés

Mihez tartás végett hozzuk a nagy-közönség tudomására, hogy a „Sanatoriu” cím alatt folyó sorsjegyközlő nem szoros a kolozsvári „Zsidó Közkezlő” sorsjegyközlőjével és a Sanatoriu so sjegyek húzása lett elhalasztva, mi azonban a húzás elhalasztását nem is kérelmeztük, mert az eredeti tervünknek megfelelően november 20-án feltétlenül meg fogjuk tartani.

A Kolozsvári Zsidó Közkezlő sorsjegyközlő sorsjegyközlője.

Zsidó (kórház) sorsjegy szerencsét hoz!

Tökéletes

magyar-német lexikon
 a most megjelent új kiadású
 magyar-német és német-magyar nagy

Kelemen Szótár

1924 oldal, 932.420 sor. Egymillió német és magyar szó, fogalom, szakkefezés, tehát egyedülálló magyar könyvtár. Félbörkötés. 3500 lei részletárban, 300 letes havi részletre. A szelvényt tessék kívágni, kőtölteni, beküldeni.

T. UJ KELET könyvosztálya Cluj-Kolozsvár.
 Kérem a „Nagy Kelemen”-t 3500 lei részletárban az Uj Kelet részletosztály utján 500 lei utánvétellel 300 letes részletre, ha nem, az egész esedekes. — Kérem 3000 lei készpénzárban.

Név: _____
 Cim: _____

SHINHAZ

A Magyar

Kedden: Aggleg ször. Pres zatszám: 2
 Szerdán: Aggleg bérlet 4. sz
 Csütörtökön: A Napl bérlet szám: 25.
 Pénteken: Aggleg bérlet 5. sz
 Szombaton: Vol először. Pres zatszám:
 Vasárnap d. u. rette-ujdon helyárakka és 10 lei.
 Vasárnap d. u. (Ujdonság, árákkal. 9
 Vasárnap este 9 ujdonság, szán, C. S
 Hétfőn: Volgabá 6. szám, A.
 Kedden: Volgabá 6. szám, B.

A Magyar Sz

Kedden, szept. Feltámadás. mája 8 fel Rode La Ró II. Pat és Bohózat 7 képek. Hel Szerdán, szept. Feltámadás. mája 8 felv Rode La Ró II. Pat Patá hózat 7 fel. Helyárak: Csütörtökön, sz ujj kettős felvonás. góbb aakik léghajósok. Helyárak: Pénteken, szept. Dél rószája Porten le II. Riff és 7 felv. III.

A szinházi

Ma este: Agg Nagy premiereje szinháznak: az A nuntáni, ezt a k a u j lonságok csak Amerikán den nagy város dos előkészület u ni az Agglegény ban annyira biz a héten ötször szerda, csütörtök Az Agglegény Gizi, Török Erz nes Ilona, Janov la, Mihályfi Lás Sántor, Iantos

Volgabár. Sz lesz. A leglemés tü, legfinomabb ságnak, a Volga Ma és holnap: Patachon. Már ható a magyar kettős műsora: Leo hatálmás 8 la Roque és Do merepben. Mell és Patachon, m pontként csak ké hét órákor. Hé Csütörtökön: E szinházban. Elő meg figyelem, den addigi mtra nye lesz a maga Dél rószája (Hen alkotása) és Riff nek.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Kedden: Agglegény-apa. (Ujdonság, előszőr. Premier-bérlét 4. szám. Sorozatszám: 23.)
Szerdán: Agglegény-apa. (2-odszor. Napi bérlét 4. szám. C. Sorozatszám: 24.)
Csütörtökön: Agglegény-apa. (3-adszor. Napi bérlét 5. szám, A. Sorozatszám: 25.)
Pénteken: Agglegény-apa. (4-edszer. Napi bérlét 5. szám, B. Sorozatszám: 26.)
Szombaton: Volgabár. (Operette-ujdonság, előszőr. Premier-bérlét 5. szám. Sorozatszám: 27.)
Vasárnap d. u. 3-kor: A régi nyár. (Operette-ujdonság. Nagyon olcsó mozi-helyekkel. Jegyek ára: 50, 40, 20 és 10 lei. Sorozatszám: 28.)
Vasárnap d. u. 6-kor: Agglegény-apa. (Ujdonság, 5-ödször. Rendes helyekkel. Sorozatszám: 29.)
Vasárnap este 9-kor: Volgabár. (Operette-ujdonság, 2-odszor. Napi bérlét 5. szám, C. Sorozatszám: 30.)
Hétfőn: Volgabár. (3-adszor. Napi bérlét 6. szám, A. Sorozatszám: 31.)
Kedden: Volgabár. (4-edszer. Napi bérlét 6. szám, B. Sorozatszám: 32.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden, szept. 17-én 4 és félhétkor: I. Feltámadás. Tolsztoj világhírű drámája 8 felvonásban. Főszereplők: Rode La Roque és Dolores del Rio. II. Pat és Patachon, vig halászk. Bobózat 7 felvonásban. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.
Szerdán, szept. 18-án 4 és félhétkor: I. Feltámadás. Tolsztoj világhírű drámája 8 felvonásban. Főszereplők: Rode La Roque és Dolores del Rio. II. Pat Patachon, vig halászk. Bobózat 7 felvonásban. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.
Csütörtökön, szept. 19-én 4 és félhétkor új kettős műsor: I. Dél rózsája. 8 felvonás. Henny Porten legragyogóbb alakítása. II. Riff és Raff mint léghajósok. 7 felvonás. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.
Pénteken, szept. 20-án 4 és félhétkor: I. Dél rózsája. 8 felvonásban. Henny Porten legragyogóbb alakítása. II. Riff és Raff, mint léghajósok. 7 felv. III. Pótképek: 30, 20, 10 lei.

A sajnázi iroda közleményei:

Ma este: Agglegény-apa premijereje. Nagy premijereje lesz ma este a magyar színháznak az Agglegény-apat fogják bemutatni, ezt a diadalmas sikerű amerikai ujdonságok amelynek sikere nemcsak Amerikának de Európának minden nagy városában visszhangzik. Gondos előkészület után fog ma színré kerülni az Agglegény-apa, a melynek hatásában annyira bizik a színház, hogy ezen a héten ötször tüzte előadására: kedd, szerda, csütörtök, péntek és vasárnapra. Az Agglegény-apa főszereplői: Marsi Gizi, Török Erzs, Miklósi Margit, Bepes Ilona, Janovics Jenő, Mészáros Béla, Mihályfi László, Lukács Ede, Tompa Sándor, Jantos Béla.

Volgabár. Szombaton újra premijer lesz. A leglemésőbb, legragyogóbb zenéjű, legfinomabb francia operette ujdonság, a Volgabár-nak premijereje.
 Ma és holnap: Feltámadás és Pat és Patachon. Már csak ma és holnap látható a magyar színház-mozi grandiózus kettős műsora: a Feltámadás, Tolsztoj Leo hatalmas 8 felvonásos drámája Rode la Roque és Dolores del Rio-val a főszerepben. Mellette a 7 felvonásos Pat és Patachon, mint vig halászk. Naponként csak két előadás: 4-kor és félhét órákor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Csütörtökön: Henny Porten a magyar színházban. Előre felhívjuk arra a közönség figyelmét, hogy csütörtöktől minden eddigi attrakcióit felülmúló esemény lesz a magyar színház mozijának. Dél rózsája (Henny Porten legesodásabb alakítása) és Riff és Raff, mint léghajósok.

CORSO-filmszínház műsora:

Kedd: 5, 7, 9 órákor nagy premier: Az Ördög tánc. Szenzációs kiállítás és tökéletes rendezésű nagy filmalkotás. Főszereplők: Gilda Gray és Clive Brook. A műsört kibővített zenekar kíséri. Előjáték a legújabb heti journal gazdag tartalommal.

Szerda 5, 7, 9 órákor: Az Ördög tánc. Pompás rendezésű filmalkotás. Az United Artists Newyork kiváló produkciója. A főszerepeket Gilda Gray és Clive Brook játsszák. Előjáték: A legfrissebb heti világhírű.

Csütörtök 5, 7 és 9 órákor: Az Ördög tánc.

Közgazdaság

A közigazgatási törvény existenciájukban fenyegeti a falusi kiskereskedőket

Az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Szövetségének elnöki tanácsulása az őszi kongresszuson fogja megtárgyalni a kérdést

(Arad, szept. 16. Az Uj Kelet tudósítójától). Vasárnap délelőtt az aradi kereskedelmi és iparkamarában az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Országos Szövetségének elnöki tanácsa ülést tartott Kun Richárd elnöklésével. Az ülésen a Szövetség ezévi munkájának programját állapították meg, majd az erdélyi és bánati kereskedelem legfontosabb és leg-sürgősebb ügyeit és sérelmeit vették tárgyalás alá.

Első pontként a Szövetség anyagi megszűrdűdsának kérdése került megbeszélésre.

minthogy eredményes tevékenységet csak egy anyagilag jól megalapozott szervezet tud kifejtetni. Ennek biztosítására dr. Fried János főtitkár javaslatának megfelelően az elnöki tanács elhatározta, hogy kísérletképpen a Szövetség tagjai az általuk kiállított számlák összegének egy ezrelékével járuljanak hozzá a Szövetség anyagi szükségleteinek fedezéséhez.

Mélyreható tárgyalás alá vette az elnöki tanácsulása az augusztus 13-án életbe léptetett új tőzsdetörvényt, amely súlyos kereskedelmi érdekeket sértett meg, különösen a temesvári Lloyd-bíróság megszüntetésével, aminek következtében a külföldi gyárak beszüntették a kivitellezéseket a romániai piacon. A tőzsdetörvény kérdésében Deutsch Andor és Kerpel Izso aradi nagykereskedők javaslatára az értekezlet kimondotta, hogy igyekezni fog a kormányt a tőzsdetörvény korrigálásának megnyerni.

Foglalkozott az elnöki tanácsulása az új közigazgatási reformmal is, amely erősen veszélyezteti a falusi kiskereskedők existenciáját azzal a rendelkezésével, amely megengedi a fogyasztó közönségnek, hogy szövetkezeteket alakítsanak az állam pénzügyi támogatása mellett.

Az olcsó és szinte korlátlan állami hitellel dolgozó szövetkezetek könnyen tönkreteszhetik a falusi kiskereskedőket.

Erre való tekintettel az elnöki tanács elhatározta, hogy még az őszi kongresszust fog egybehívni, amelyen a kis- és vegyeskereskedők existenciájának megvédéséről fognak tárgyalni. Ezzel kapcsolatban Kun Richárd elnök az italmérséi adókat tette szóvá, Endre Károly pedig a városi illetékek helyett a pótdadó bevezetésének rendszerét sürgette. Fried János dr. az adótörvény hibáiról beszélt és arra hívta fel az elnöki tanács tagjait, utasítsa a különböző szervezetekbe tömörült kereskedőket arra, hogy harcolják azt, hogy az adókövető bizottságokba mindenütt szakembereket delegáljanak.

Adóhaladékok kapnak a mezőgazdák.

A gabonárák állandó esése és a kereslet minimális volta miatt a mezőgazdák helyzete napról-napra rosszabbodik. Ennek ellenére az ország különböző részeiben a kincstár emberei a termés lefoglalásával és a gabonaraktárak lepecsételésével igyekeznek utasításai értelmében az adóhátrajékokat mindenáron behajtani. A gazdák tehát igyekeznek mindenképpen pénzzé tenni gabonájukat ami az árak újabb esését vonja maga után. A helyzet megjavítására a pénzügyminisztérium intézkedést tett, hogy a földmivesek a termés begyűjtéséig haladékokat kapjanak az adók befizetésére sőt szó van arról is, hogy a termés értékesítéséig kapjanak adóhaladékokat a gazdák, ez azonban igen súlyos probléma elé állítaná az államháztartást, amelynek ugyancsak rengeteg esedékes tartozása van, amelynek fedezéséhez szükség van az adók behajtására.

Rádió műsor

Idő: középeurópai

Kedd, szeptember 17.

Budapest, 9.15: A m. kir. honvédelmi miniszter zenekarának hangversenye. 1. Fucik: Fantasztikus induló. 2. Strauss: Regeli lapok — keringő. 3. Verdi: „Nabukodonozor” — megnyitó. 4. Donizetti: „Lammermoor” Lucia — ábránd. 5. Bach: Air — hegedűszóló. 6. Offenbach-Conradi: „Offenbachiana” — egyveleg. 7. Fahrbach: Régi magyar körtánc. 9.30: Hírek. 11: A budapesti rendőrszenekar fuvóegyüttesének hangversenye a Vigadó-térről. Vezényel: Szöllőssy Ferenc karnagy. 1. Bathányi-induló. 2. Waldteufel: Legkedvesebb keringő. 3. Offenbach: „A szép Helén” — megnyitó. 4. Maillart: „A remete csemettyűje” — ábránd. 5. Kéler: „Bakóczy” — megnyitó. 6. Fetrás: Strauss, Millöcker, Suppé műveiből — egyveleg. Közben: 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelzés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A „Tündérvásár” meseelőjátéka. 1. Someringi mókások. 2. Bach-Taussig: Teccata és Fuga d-moll. 3. Mese a boldog-

ság országáról. 4. a) Debussy. Prelude; b) Wladigeroff: Humoreske. 5. Rejtvények. 6. Tündérvásár rádiópostája. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás jelentés hírek. 17.10: Margittay Margit magyar nótákat énekel Rigó Jancsi és cigányzenekarának kíséretével. 18: Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása: „Magyarország történelme életrajzokban”. 18.30: Mit tizen a rádió? 19.20: Ugeőverseny-eredmények. Operetelőadás a Studióból: „Szibil”. 22.30: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek és a nemzetközi sakkverseny eredményei. Majd: Gramofónhangverseny. 1. Wagner: „Rajna kincse”. 2. Rimsky-Korsakoff: A próféta. 3. Adam: Mozart-variációk I. II. rész. 4. Verdi-Liszt: „Rigoletto” — ábránd. 5. Collet-Leoncavallo: Francia szerepád. 6. Coursem-Massenet: Elégia. 7. Cigánykörben. 8. Verdi: Duett a „Traviata” című operából (Galli Curci és De Luca). 9. Cimmino-Tosti: Az utolsó dal (Giuseppe Danisél). 10. Verdi: Kórus az „Othello” című operából (Milauci Scala Kórus). 11. Tagliiferi Mandulinata a Napule (Beniamino Gigli). 12. Lawrence: Honolulu holdvilág. (Lew White). 13. Gerschwin: Az ember, akit én szeretek. 14. Rapee-Pollack: Angyalom. 15. Sylva-Brown-Herder-

son-Jolson: Fiacakám. 16. Mo. Hugh-Rebner: Szabad még a szived, Baby? 17. Barris és Orosby: Hétfőtől kezdve, fox-trott.

Berlin. 19: Egy három ellen, gramofónhangverseny. 21: Irodalmi viccek és történetek.

Bern. 21: Tarka est. 22.15: Vidám esti hangverseny.

Belgrád. 20.30: Rádió-kvartett. 22.15: Szerb népdalok, cigányzene.

Bordeaux. 20.45: Zenekari hangverseny, gramofónzene.

Pozsony. 20: Spanyol nemzeti est. 21: Táncczene. 22.20: Táncczene.

Breslau. 20.30: Szimfonikus hangverseny.

Brünn. 21: Régi fuvózene. 22.20: Kávéházi zene.

Daventry. 19.30: Orgonahangverseny. 21.45: Zenekari hangverseny.

Frankfurt. 20: Orosz ária- és dalcsoport. Rimsky-Korsakow Csajkovszki, Rachmaninov, Greeseninov, Dargomisky, Arensky Glinka Rubinsztajn, Borodin, Glazounov műveiből. 21.35: Téged illet, hangjáték. 22.45: Dalok a tengerrel.

Genova. 20.45: Egy opera közvetítése.

Hamburg. 20: Bányász-dalok. 21.30: Zenekari hangverseny. 22.25: Szórakoztató zene.

Hilversum. 19.41: Szórakoztató zene, felolvasás. 20.50: A házizenekar hangversenye.

Katovicz. 20: Hangversenyközvetítés Varsóból, Posnamból. 22.45: Táncczene.

Kassa. 19.05: Cseh zene. 20: Spanyol nemzeti est. 21: Táncczene. 22.20: Kávéházi táncczene.

Krakko. 20.05: Hangversenyközvetítés Varsóból. 23: Értelmi szórakoztató és táncczene.

Königsberg. 20: Zenekari hangverseny. 22.30: Szórakoztató zene.

Langenberg. 20: hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

Leipzig. 20: Zenekari hangverseny.

London. 20: Táncczene, Csajkovszki hangverseny. 22.15: Táncczene. 23: Szórakoztató zene.

Térzene, Csajkovszki hangverseny. 22.15: Táncczene. 23: Szórakoztató zene.

Milano. 20.30: Könyv zene. 22.10: Zenekari hangverseny.

Moravsko-Ostrava. 19.20: Szórakoztató zene. 21: Fuvózene. 22.20: Kávéházi zene.

München. 20: A házizenekar esti hangversenye. 21: Egy riporterpálya hangjáték. 21: Szonátaóra.

Nápoly. 21: Szimfonikus hangverseny.

Osló. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.30: Gramofónzene.

Posnan. 23.05: Gramofónzene. 23: Táncczene.

Prága. 19.05: Fuvózenekari hangverseny. 20: Spanyol-est. 22.20: Kávéházi táncczene.

Róma. 21: Zenekari hangverseny és Puccini „Il Tabarro” című operájának közvetítése.

Szambul. 22.10: Popper: Elégia, gordonkaszóló.

Stuttgart. 20: Orosz dalok és áriák. 21.35: „Téged illet”, hangjáték. 22.45: Dalok a tengerrel.

Torino. 21: Egy operett közvetítése.

Toulouse. 20.30: Spanyol dalok. 20.45: Hegedűhangverseny. 21: Operarészletek: Mozart, Gounod, Massenet, Wagner, Donizetti, Thomas műveiből. 21.45: Zenekari hangverseny.

Vasó. 19.50: Operaelőadás közvetítés Posnamból.

Bécs. 20.05: A sport a zenében és a dalban. Népies-est.

Wilna. 22.45: Táncczene.

Zagrab. 20.30: Hangversenyközvetítés Ljubljánból.

Zürich. 20: Vidám-est.

Zongora-és hegedűiskolák valamint az összes többi kották legolcsóbban kaphatók **Király zeneműszo küzletében Cluj-Kolozsvár, Főtér 15.**

Minden jog fentartva

SZONJA egy kis cseléd története

Irta: **J. Golotarewsky**

Fordította: **Szabó Imre**

Szonja: Hát maga megházasodik! Beleházasodik a gazdagságba! Beleházasodik a pénzbe... (néhány pillanatnyi csönd). Nekem nincs több mondanivalóm. Csak látni akartam magáxt és meg akartam mondani, hogy nemsokára anyajaleszek a maga gyerekeinek. (Elcsukló, fájdalmas hangon): Kérem, legyen könyörületes majd azzal a... azzal a porontlyal.

Albert: Nagy isten! Szentséges nagy isten! En ebbe bele fogok örülni. (sír).

Szonja: Albert, maga sir?

Albert: Amíg élek, sirni fog a lelkem... én téged tönkretettél, de igérem neked, hogy gondom lesz rád. Ilyenek voltak a viszonyok, muszáj volt látod, ezt megselekednem. Érted? Fe elfütnél és az anyám helyzete borzasztó volt... En meg mit tehettem volna pénz nélkül. Te szép vagy és fiatal, én majd ellátalak pénzzel, erigy csak vissza Denverbe, vagy utazz meg tovább és próbálj elfelejteni engem. Talán meg fogsz szeretni egy másikat.

Szonja: En csak egyet fogok szeretni, a gyermekem apját. En nem tudok más szeretni.

Albert: Drága Szonja, türtőztess magad, hisz okos nő vagy, ne csinálj botrányt.

Szonja: Látod ugye, hogy megmérgeződ az életemet az édes szavaiddal, azt mondtad, az ideáid vagyok, szentséged, hogy az égről küldött le számokra a gondviselés. — Ilyeneket mondtál nekem. És most azt mondd, ne csináljak botrányt. De én azt mondom neked, vagy rendbe hozod ezt a dolgot, vagy csunya botrány lesz belőle.

Bender.

Bender: Mi az, mijsoda lárna ez itten? Mit akar ez a rongy portéká? Kere Albert. Cecil már nagyon vár... (karófogja Albertet és viszi az ajtó felé).

Szonja: (kitárja kezét Albert felé). Albert! Ne menj, ne menj! (átkarolja Albert derekát).

Bender: Kedves kisasszony, ott a másik ajtó, tessék! Jöjjenek! (lefejt a leány kezét Albertről. Mindketten el).

Harry.

Harry: (besompolyog és körülnéz tolvajszemekkel).

Szonja: (magábaesve). Senkim sincs, senki nem áll egy esett leány mellé. Pedig hogy bíztam ebben az emberben! Ez a bizalom jutalma. De mindegy. Ugy látzik, ennek így kell lenni! Majd mindennek vége lesz. (Táskájából porokat vesz ki és beakarja venni).

Harry: (lefogja kezét). Bolond! Mit csinálsz? Aki bolond, az a halált keresi, aki okos, az életet akarja és pedig a jó életet.

Szonja: (ijedten). Ki maga?

Harry: Hogy ki vagyok? Nézz rám és meglátod. En most a te anyagid vagyok. Szerencsétlen szép leány, én mindent halottam és mindent tudok és azt mondom neked, bolond vagy, ha ilyen csekélység miatt meg akarsz válni az életből. Ostoba leányzó! Te meghalsz és csábítod éli világot! Azt hiszed, ez így rendjen volna? Ha ezt az ügyet el akarod intézni, akkor nem fogod megmérgezni magad, kis bolond! Ezt csak úgy intézheted el, hogy bosszut veszel a csabítón.

Szonja: (nagy meglepetéssel). Hogyan csináljam?

Harry: Majd én hozzásegítelek!

Szonja: Mégis, ki maga?

Harry: Hogy ki vagyok? En egy épen olyan becsapott fiu vagyok, mint amilyen megcsalt leány vagy te. Bosszút akarsz venni rajta? Majd megmondom, hogy csinálj. Te szép vagy, ő meg szeret, tehát fel kell öbresztened benne a féltékenységet. És ha féltékeny lesz rád, édes bosszút vehetsz rajta.

Szonja: En nem értek ilyen beszédet.

Harry: (aki eddig kissé távol állott a leánytól, jellegzetes, cinege lépésekkel közeledik feléje. A leány fejét kezei közé veszi). Megengeded, hogy valamit a füledbe sugjakk. (Sug. A leány felsikolt).

Szonja: El tölem! Maga anygal?! Maga a leghitványabb sátáni Ördög... ördög... leánykereskedő!

Harry: (diabolikus mosollyal). Ördög? Hol vannak a szarvaim?

Szonja: Pfu! Azt akarja, hogy legyek mindenkié.

Harry: Ezt nem akarom! Mert ha mindenkié vagy, akkor nem lehet veled üzlet csinálni. Csak az az üzlet, amikor a nőnek egy himje van, legfeljebb kettő. És neked (mereven nézve) olyan szemeid vannak és olyan alakod, hogy briliánsokat tudsz vele kisanzsirozni a férfiakból. (Hypnotikus mozdulatokat tesz feléje). Gyere velem, gyere és megtudod, mi az élet!

Szonja: Inkább a halálba megyek, semmint ilyen életbe!

Harry: Te azt hiszed, ha meghaltál, akkor csábítod tele lesz fájdalommal egy egész életet keresztlül? Tévedsz, tapasztalatlan leányzó! Ha az ember meghal, ha az embert eltemették, akkor el is felejtik. De ha továbbra is élni fogsz, akkor megbosszulhatod magad és ezek az élet legszebb órái. Gyere, lent vár az autó, viszlek.

Szonja: (magábaesve). Magának igaza lehet. Élni akarok, élni fogok, gazdagságban fogok élni, olyan gazdag leszek mint ő és megbosszulom maga rajta... (indulnak).

Jerucham.

Jerucham: Szerencsétlen! Hová mész?

Szonja: Edesapám, drága apám, ne állj előm, engedj utamra (Eszelősen). Meg fogom bosszulni magam!

Jerucham: Fiatalember, ha szereti az életét, azonnal takarodjon innen! (botját emeli feléje).

Harry: (magában). Hü, ebbe aztán szépen beleestem! (El).

Jerucham: Drága gyermekem, szépséges édes leányom, isak nem ment el az eszed? Mit csináltál? Hát nem sülyvedtél eléggé!

Szonja: Jó apám, engedj, engedj! Mert én gazdag akarok lenni és el fogom adni magam, épügy, ahogy ő eladta magát. En tudom, hogy szeret és fájni fog neki, hogy én is az ő utját választottam. Meglátod, le fog borulni a lábaimhoz.

Jerucham: (összeesapja kezét és felnéz). Nagy Isten! Mentd meg a gyermekemet! (A szin mögül hallani lehet a kántor esketőkénét).

Szonja: (odafut az ajtóhoz és földre veti magát. Sikolt). Jaj, én megörülök! Jaj a szívem!

Jerucham: Könyörületes nagy isten, miért tetted ezt velem? (Függöny)

HARMADIK FELVONÁS

(Törvényszéki terem. A bíró számára emelvényen asztal. Az asztalon iratok. Az asztal jobb oldalán kissé lejjebb, kicsiny asztal mellett *irrok*. A két asztal előtt korlát. Lent az ajtó mellett *rendőr* ül és szunyokál).

Harry (bejön).

Harry: (pepitánadrágban, pökhendi magatartással, csizma a lábán és lovagló ostor a kezében. Felrúzza a rendőrt). Halló halló! (megrázza). Hol a bíró? Idehallgasson, máma a leányaim közül hatot bevitettek. Azért jöttem, hogy letegyem értük a kauciót.

Rendőr: (álmosan). Nem rám tartozik, oda nézzon, ott az irrok ur!

Harry: (az irrok felé, aki el van merülve irók irásában). Ide hallgasson, fiatal ember!

(Folyt. következik.)

Az új közigazgatási törvény
magyar fordítása (jegyzetekkel és magyarázatokkal) kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára 60 lej.

Könyv-szenzációk!

1. Berendné: Istenek és ösztönök. Füzve 190, kötve 258 lei.
2. Komor Fischmann S. utóda. Füzve 190, kötve 258 lei.
3. Millikán: Tudomány és vallás. Füzve 130 lei.
4. Wodehouse: Forduljon Psmítthez. Füzve 55 lei.
5. Hamsun: Uj föld. I-II. Füzve 170 lei.
6. Swinnerton: Estétől reggelig. Füzve 102 lei.
7. Coster: Nászutazás. Füzve 102 lei.
8. London: Vadon szava. Füzve 102 lei.
9. Göncz: A tenniszjáték. Füzve 150 lei.
10. Karinthy: Minden másképpen van. Füzve 231, kötve 313 lei.
11. Ibanez: Mare nostrum. Füzve 194, kötve 272 lei.
12. Kodolányi: Két leányarc. Füzve 136 lei.
13. Boccacio: Dekameron. I-III. Kötve 2040 lei.
14. Ewers: A vörös kő. 2 kötet füzve 330, kötve 476 lei, a két kötet egybe-kötve 408 lei.
15. Molnár Ákos: Végre egy jó házasság. Füzve 163, kötve 231 lei. (Mikszáth pályadíjas regény)
16. Kádár: Heggesztés kézikönyve. Füzve 238 lei.
17. Barna: Vas- és fémipari kézikönyv. II. kiadás. Füzve 340 lei.
18. Koltai: Utburkolatok. Kötve 408 lei.

Költői, levélni beküldeni:

T. Uj Kelet könyvoszálya Cluj.
Kérem címre utánvétellel a „Könyvszenzációk” számaikat megküldeni.
Név:
Cím:

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési díjak 250 lej.

HEGEDŰ OKTATÁST alaposan és jutányos díjazás mellett vállalok Dán I. u. Strad. Universitáti No. 7. Bérhelor (Ötvös-ucca) 25 szám.

Friss kóser bivat- és tehéntej naponta kész, cseces-móknak és betgeknek állandóan egy tehéntej fejve, kuzhoz szállítva is kapható. Ugyanott állandóan friss kóser tejfele, turó és vaj is kapható. Schwartz Ignác Strada Juliu Maniu (Szentegyház-u.) 24.

EGY iskolás leány vagy fiu teljes ellátást kaphat jutányos áron, iskolához közel lakó zsidó családnál. Értkezni: Weiss Szentlélek-u. 17.

KELEMES tenor hangú EDE előmadkozó és **הבן** sok évi praksis al a nagy ünnepekre nagyobb hűközséghez ajánkozik. Cím: Moskovitz Cluj, Str. Decebal 23.

Állító kereszthuro, egészen új, **fekete zongora** 48.000 leteret eladó. Meztelkint-het **Triaka** zongorakártyában, Str. Saguna 14. Telefon 419.

Pályázati hirdetés.

Az oradeai Izraelita Szentséglet Chovra Kadischa újabb pályázatot hirdet a megüresedett titkári állás betöltésére, mert az előbbi hirdetésben meghirdetett határidő közbetjött körülmények miatt betartható nem volt. E pályázat ra a régebbi pályázók is adják be kérvényeiket.

Az állás egyelőre egyévi próbaidőre lesz betöltendő, amelynek lejáratával minden felmondás és egyéb igény nélkül megszűnik, azonban a megválasztott titkár megfelelő eseten állásában újabb szerződés alapján akceptálható.

A fizetés havi 10.000 lejben állapítatik meg, minden egyéb igény és járuléka kizárásával.

Pályázók a román, német, héber és magyar nyelv írásban és szóban való tudásukat okmányilag tartoznak bizonyítani, ugyszintén bizonyítvánnyal igazolandó a könyvvitál és mérlegképzési tudása, valamint okmányilag a román állampolgárság is igazolandó. A feldetetlen vallásos zsidó előélet bizonyítandó, az okmányok másolatban is csatolhatók.

Az állás választás utján lesz betöltendő és az legkésőbb 1929 december 1-én elfogalandó.

A pályázatok 1929 október 1-ig ajukított elnökhöz adandók be.

Oradea, 1929 szeptember 13.

Leitner Lázár
Szentségleti elnök

Saját tőkével rendelkező Fatermelő vállalkozókat keresek

egy 3000 holdas, prima, évszázados búkkfaerdőhöz, amely 5 kilométernyire van vasuti állomástól. Kitermelhető egészben, vagy részben. Ajánlatok: Thoma, Cal. Victoriei 52. Bucuresti

1919 szeptember 17.
* 5689

a zsidó

Louis Marshall a zsidóság megalapítója és vezetője. Egy emberöltőn Marshall az amerikai zsidóság vezetője és az ő szellemében a zsidóság az amerikai zsidóság vezetője. Louis Marshall hüllő és heterogén egységbe kövacsolatába állította.

Louis Marshall született a Syracuse városban, ahol tizéze után ügyvédként New Yorkba költözött. A zsidóság orszorosági kiűlője volt, amelyek nagyközönséget a zsidóságot a zsidóság vezetője vette a nagydorlás ideje. Louis Marshall a zsidóság vezetője.

Már akkor is vetelte Amerikába a zsidóság elmozdítását és főleg teljes kizárását. E natos elemek között a zsidók is. A barátainak közölgalóm nem járt vezető tagja volt a zsidóságban, amely a zsidóság vezetője volt a nemzeti bevándorlási bizottságban a zsidóság vezetője.

Mint nagy jogbirtka főfeladatlát, a zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője.

A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője.

A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője.

A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője. A zsidóság vezetője a zsidóság vezetője.